

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

April 1972 **1**

MALI OGLASI

Ograje iz pocinkane ali plastificirane žice nabavite po ugodnih cenah pri ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29 – 63230 Šentjur pri Celju. O tem obvestite tudi svoje znance!

Kupim dva para odpadlih jelenovih rogov, zaželeno od dvanajsteraka naprej. Plačam od 300 do 500 din. Ludvik Rogan, Sotina 65, 69262 Rogašovci, Prekmurje.

Kdor si želi nabaviti psa: nem. kdl. ptičarja, nem. žimovca, angleškega poentra, posavskega ali istrskega goniča, lov. terierja in to prvovrstnega mladiča ali popolnoma izšolanega, naj se javi na naslov: Udovič Ivan – Ančka, Unec 115, 61381 Rakek.

Prodajam repetirko Mauser, kal. 6,5 × 68 z montiranim daljnogledom, odlično za strel na večje razdalje, cena 2200 din, in petelinko 16 × 16, odlično ohranjeno, cena 700 din. Gostilna Pahor, Čiginj 25, 65220 Tolmin.

Prodajam polavtomat šibrenico Browning, kal. 12, dobro ohranjeno, za 1500 din. Ing. Tomaž Zalokar, C. M. Tita 22, 64270, Jesenice.

Prodajam lovsko terierko, odličnih staršev, zelo lepo, staro 15 mesecev, po ugodni ceni. Franc Bartol, Vinica 12, 61317 Sodražica.

Prodajam kdl. istrskega goniča, leto starega, starši s prav dobro oceno. Rafael Burnik, 65281 Spodnja Idrija št. 60.

Prodajam zaradi odhoda v inozemstvo kdl. istrsko psico, odličnih prednikov, 3 leta staro, na pregledu in tekmi je prejela prav dobro oceno. Cena po dogovoru. Anton Metelko, Brezovica, 68230 Mokronog.

Obveščam cenjene lovce, da do nadaljnjega ne prevzamem nobenih živali v prepariranje. France Leben, Borovnica 107.

Prodajam skoraj novo češko polrisanico 16–7 × 57 R z naprožilom, daljnogledom Wetzlar 6 × 42 – Suhl montaža, za 4000 din. Dr. Ivo Dečko, Borisa Kraigherja 23, 66310 Izola.

Prodajam lovsko mavzerico 8 × 57, zelo dobro ohranjeno, in posebej strelni daljnogled Asslar/Wetzlar Ziellux 4 × 36 – S. Lojze Špiler, Gradnikova 9, 64240 Radovljica.

Zatekel se je k meni – 27. 2. t. l. – pes posavski gonič. Lastnik naj ga pride iskat na naslov: Franc Jenkole, Mavčiče 33, 64000 Kranj.

Prodajam polrisanico 16 × 9,3, ali zamenjam za dvocevko 16 × 16. Janez Bohinc, Poljska 7, 64270 Jesenice.

ZLATOROGOVA

Naročnike knjig ZLATOROGOVE KNJIŽNICE obveščamo, da imamo na zalogi le še manjšo količino knjig

Mirko Šušteršič – PO MOJIM LOVSKIH STEZAH. Če ste zainteresirani za knjigo, jo nemudoma naročite. Cena 39 din.

Vse druge knjige, navedene v Lovcu 12/72 (Slovenski lovski priročnik, Švigelj – Medved, Schmook – Lisica), so razprodane.

Od številnih lovskih družin prihajajo pristopne izjave oziroma naročila za knjige ZLATOROGOVE KNJIŽNICE, ki bodo izšle v 2 letih.

CENJENI LOVSKI TOVARIŠ, gotovo si interesent za kako lovsko knjigo. Prijavi naročilo pri odboru svoje LD, ki mora pristopno izjavo odposlati najkasneje do 1. 5. t. l. Vse informacije dobiš pri UO svoje LD, ki je o tem dobila posebno okrožnico.

Lovske družine,

ustanavljajte v svojih vrstah

**enote varstva narave,
Gorsko stražo!**

Navodila so v Lovcu št. 3/1970, stran 69

in v Slovenskem lovskem priročniku, stran 511.

Znake in izkaznice naročajte neposredno pri LZS!

LABORATORIJ ZA REGULACIJSKO TEHNIKO

Fakulteta za
elektrotehniko

LJUBLJANA

Tržaška 25
Telefon 61-342

Projektiramo
in izdelujemo
vseh vrst
električnih merilnih
in regulacijskih
naprav.
Nudimo strokovne
konzultacije
za uvažanje
avtomatizacije.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LV. letnik

št. 1

april-mali traven 1972

Foto H. S.: Divji petelin je pradavna, največja kurjad naših širnih hribskih mešanih, pretežno iglastih gozdov. Parjenje, imenovano rastitev, je v aprilu in maju. Tedaj petelin na drevju že ob jutranjem svitu poje. Njegovo petje je edinstveno, nobenemu drugemu ptičjemu petju podobno. Ko ga obsije sonce, zleti na tla, kjer med petjem kopča kokiši. Število te divjadi zadnjega pol stoletja močno upada in v mnogih gozdnih predelih njegovih rastišč ni več. Obstoje te divjadi je treba zavarovati s čim manjšim odstrelom ali popolno zaščito. Odstrel pred 15. aprilom tudi v revirju z nižjo nadmorsko višino ni upravičen, v višjih pa ne pred 1. majem. LZS priporoča, da naj bo odstreljen največ 1 petelin od 4 ugotovljenih – pojočih. Sklep o zaščiti so v Sloveniji sprejele že številne lovske družine kakor tudi nekatere občinske skupščine. Odločbo o enoletni popolni zaščiti je izdala občina Škofja Loka (glej na strani 20!), enako tudi skupščina občine Radovljica. Po zadnjih poročilih bodo enake odločbe še pred 1. aprilom letos izdale tudi ostale gorenjske občine.

Vsebina

Tone Svetina	Kultivirajmo lov	2
Florjan Skapin	Poslednjič v gredi, pesem	3
Pravna komisija LZS	Ob robu sodbe Vrhovnega sodišča	4
Alojz Zega	Divjad in lovski turizem na območju občine Sežana	6
Franc Eržen	Bo jelenjad v Karavankah kmalu le legenda?	10
Ludvik Marič	»Dobra volja je najbolja«	11
Ing. Pavle Ažber	Nekaj utrinkov iz lovske kronike Trbovelj in Hrastnika	12
Tone Svetina	Lovčeva hči – I.	15
Po lovskem svetu:	Njihova pesem umira na zahodu – Peter Adamič	18
Lovski oprtnik:	Odločba občinske skupščine Škofja Loka o zaščiti divjega petelina	20
	Tragičen konec nezakonitega lova – Anton Kranjc	22
Vprašanja-odgovori:	Kaj bomo videli v Riedu? – inž. Friderik Degen	22
Mladi pišejo		23
Lovska organizacija:	Vsak slovenski lovec naj prispeva svoj delež za Slovensko lovsko razstavo! – LZ Slovenije	23
	Vse lovske družine v Sloveniji zopet članice področnih zvez in Lovske zveze Slovenije	23
Jubilanti	Alfonz Mazlu – petinsedemdesetletnik	24
	Dr. Jože De Glerija – 80	24
Umrli		25
Lovska kinologija:	Prva tekma po krvnem sledu na Tržaškem – Jože Kristen	27
	Leto dni »Društva ljubiteljev prepeličarjev« – S. K.	28
	Nekaj kinoloških podatkov iz LZ Idrija – Venčeslav Straus	30
Lovsko izrazoslovje:	Velika in mala divjad – C. F.	30
Šaljive		32

Kultivirajmo lov

Tone Svetina, glavni urednik Lovca in predsednik izdajateljskega sveta LZS

Upravni odbor Lavske zveze Slovenije je na svoji predzadnji seji razpravljaval o dolgoročnih in kratkoročnih programskih načelih izdajateljskega sveta LZS, na zadnji seji pa je sprejel programski načrt uredniškega odbora Lovca in založniške komisije.

Lovec je glasilo vseh slovenskih lovcev. Je tista osnovna integracijska sila, ki veže lovce v njihovi temeljni organizaciji – lovski družini, področnih zvezah in v Lovski zvezi Slovenije. Lovec je idejni nosilec politike slovenskega lovstva. Zato bi rad na kratko pojasnil programska izhodišča, ki bodo izdajateljskemu svetu in uredniškemu odboru vodilo za izboljšanje našega glasila in prilagoditev sodobnemu lovu doma in v svetu.

Soglasno je bila potrjena potreba po kultiviranju lova in nujnost razvijanja njegovih duhovnih vrednot. Da bi dosegli višjo individualno in kolektivno zavest slovenskih lovcev, je v prvi vrsti potrebno posvečati večjo pozornost strokovnemu in idejnemu izpopolnjevanju slehernega lovca na eni strani, na drugi strani pa usposabljanje lovske organizacije za vodenje sprejete lovne politike.

Zato bomo lovski kulturi v našem glasilu dajali večji poudarek. Zavedamo se, da je organizacijska utrditev slovenskega lovstva mogoča le ob višji zavesti, višji kulturna stopnja pa sama omogoča učinkovitejšo in smotrnejšo lovsko organizacijo.

Večkrat bomo morali ponoviti, preden bo prišlo v zavest slehernega lovca, da postaja lov v industrijski civilizaciji poleg športa, razvedrila, gospodarstva predvsem duhovna potreba in kultura človeka, ki ljubi naravo. Kultura pa pomeni nesmrtnost misli, resnice in znanja. Zato bomo tudi mi, lovci, črpali svoje znanje in moč na eni strani iz pozitivne tradicije v preteklosti in z uvajanjem novega, kar zahteva bodočnost. Na drugi strani pa moramo nujno prilagoditi svoje na-

črte spremenjenim življenjskim pogojem in vlogi človeka, da se vrne od slepega izkoriščanja prirodnih dobrin nazaj k naravi. Da uskladi svoje potrebe z možnostmi, da se uskladi v ritmu utripa narave, ki daje in jemlje z enako silo.

Trudili se bomo, da bo zaživela misel, da lovec ni samo čuvár narave, ljubitelj divjadi, temveč varuh vsega živega v naravi. Globlja zavest bo pot k popolnejšemu doživljanju lova. Predvsem se bomo trudili usmerjati praktične izkušnje gojitve divjadi na vseh nivojih. Skušali bomo utrjevati lovsko etiko in jo razvijati naprej, tako v odnosu do narave, do divjadi in do solovcev s kultiviranjem lovske šege in običajev.

Z uvajanjem sestavkov iz lovskega leposlovja, s kvalitetno grafiko lovskega motivov in umetniško fotografijo bomo skušali vzgajati estetski čut in se vključevati v slovenski kulturni tok.

Lovec bo pospešeno pomagal vsestransko graditi samoupravne odnose v naši organizaciji. Trudil se bo iskati poti, kako in kje se vključevati v naš samoupravni politični sistem in kako tvoriti z njim neločljivo podobo naše sedanjosti in prihodnje socialistične družbe. Zato bodo prispevki vseh, predvsem tistih tovarišev, ki delajo na vodilnih mestih v lovski organizaciji in v naši družbi, zelo dobrodošli.

Tudi v bodoče bomo posebno pozornost posvetili vprašanju, ki zadevajo obstoj in razvoj temeljne organizacije lovske družine kot tudi vzornim gojitvenim loviščem. S tekočim informiranjem o uspehih teh organizacij in konstruktivno kritiko negativnih pojavov v njih bomo skušali pospeševati njihov razvoj.

Bralci želijo lovsko povest v nadaljevanjih. Povest nekako združuje naša strokovna, idejna in estetska prizadevanja v celoto. Zato smo se odločili, da bomo objavljali v naslednjih dveh letih povest »Lovčeva hči«, ki jo bo ilu-

striral naš priznani slikar Štefan Planinc. Ker ni rokopisov za daljše prozno delo z lovsko tematiko, bomo napravili razpis in se pogovorili s pisatelji, da bi dobili za naslednje obdobje povest ali roman, ki bi izhajal v nadaljevanjih. Strokovni lovski članki si bodo sledili bolj sistematično, glede na potrebe, ki nam jih bodo posredovali lovci s terena ali pa organi lovske zveze.

Seveda bomo objavljali krajše črtice in sestavke o lovu in dali možnost vsakomur, kdor želi z umetniško besedo poglobljati svoja doživetja in jih ohranjati pred pozabo.

V kinologiji so zaželeni predvsem sestavki s praktičnimi napotki za vzgojo in uporabnost psa, saj si brez njega težko predstavljamo pravega lovca.

Lovska organizacija se uspešno vključuje kot pomembni činitelj v ljudski odpor, zato bomo objavljali izkušnje lovcev tudi iz teme »lov in vojna«.

Vabimo vse, ki kot fotoamaterji zalezujejo divjad, da pošljejo Lovcu na ogled svoje fotografije. Kar bo uspelega, bomo z veseljem objavili.

France Cvenkel, ki je doslej z veliko ljubeznijo in potrpežljivostjo zbiral dragoceno gradivo o lovskem izrazoslovju, bo nadaljeval svoje delo. Lovcem v doglednem času obljubljam Slovenski lovski slovar.

Skušali bomo pritegniti sinove lovcev, da v rubriki »Mladi pišejo« najdejo možnost oblikovanja svojih občutkov, ki so važen temelj za vključevanje mladih v zeleno bratovščino.

Da bi Lovca izboljšali vsebinsko in tehnično, bomo vzpostavili tesnejši stik z bralci. Skušali bomo doseči, da bo vsakdo našel v njem nekaj zase. Nadaljujemo torej tudi rubriko »Vprašanja – odgovori«. V njej naši priznani strokovnjaki odgovarjajo na vprašanja lovcev posameznikov in lovske družin.

Pomladi naproti

Foto P. Adamič

V »Oprtniku« bi objavljali kratke sestavke – zanimive doživljaje in opažanja v naravi. Prosili bi dopisnike, naj bodo ti sestavki res kratki in naj ne ponavljajo zgodbic, ki bi utrujale, ker so bile že nešteto-krat povedane na isti način, kot je »moj prvi« itd.

Da bi pomagali izoblikovati lik slovenskega lovca, bomo od časa do časa objavljali lovski portret. Tu bodo našli svoje mesto najzaslužnejši lovci, tisti, ob katerih naj bi se mladi učili in zgledovali. Za osvetlitev posameznih strokovnih in organizacijskih vprašanj se bomo posluževali tudi intervjuja z ljudmi, ki določene probleme najbolj poznajo.

Nadalje bomo skušali obveščati članstvo, kako je z lovom drugod po svetu, našli bomo ljudi, ki bodo napravili primerjave o stanju lovstva v Sloveniji in drugod v Evropi. Okoli Lovca bomo poskušali združiti skupino aktivno delujočih lovskih strokovnjakov, ki se bodo specializirali za posamezna področja. Sklicevali bomo posvete ter usmerjali člane in jim pomagali, da se njihovo specialistično znanje dopolnjuje v celoto, ki je potrebna slovenskemu lovstvu.

Da bi vsaj nekoliko stimulirali dolgoletne sodelavce Lovca in si za bodoče pridobili nove, bomo podeljevali »Plaketo Lovca«. V ta namen bomo napravili pregled sodelavcev in oceno njihovih prispevkov od osvoboditve naprej. Založniška komisija je v Zlatorogovi knjižnici izdala Slovenski lovski priročnik v nakladi 3000 izvodov. Bil je razprodan v rekordnem času. Izšla je tudi knjiga ing. Mirka Šušteršiča »Po mojih lovskih stezah«, ki jo vsem priporočamo. Razprodaja Slovenskega lovskega priročnika dokazuje veliko zanimanje slovenskih lovcev za lovsko literaturo in narekuje takojšnjo novo, izpopolnjeno izdajo.

Razgovarjali smo se tudi o pripravah za reprezentativno knjigo »Slovenski lov«. Ta knjiga bi bila odraz razvoja lovstva pri nas v celoti, vsekakor pa v ponos slehernemu lovcu in lovstvu sploh. Ob zaključku vabimo k sodelovanju vse, ki jim je pri srcu razvoj slovenskega lovstva. Potopimo se v naročje naše največje učiteljice narave, pogledimo v dno skrivnosti, ki jih mnogi ne vidijo in ne razu-

mejo več. Posredujmo svoja spoznanja onim, ki si žele prvobitnosti, lepote in pozabljenja, ne zato, da bi ubežali bremenom družbe, pač pa da bi v njej živeli zdravo in smiselno, kot se ljudem spodobi. V novem lovskem letu DOBER POGLED!

POSLEDNIJČ V GREDI

Florjan Skapin

Zaslišal sem te in videl tvoj
svatbeni ples.

Visoko v gredi si pel serenade,
nihče več mi spomina tega ne ukrade.
Pa so zalezli sovražni možje te.

Prebili perut ti in nogo zdrobili,
s strelom so glas tvoj zadušili.
Ob puku je ves ptičji zbor onemel,
ko smrtno zadet si z grede odlétel.

Za tabo so šli –
glej, tam na brinju se nekaj rdeči!
To je tvoja srčna kri,
ki kot rubin se v žarkih prvih blesti.

Razprtih peruti si na jasi pristal
in s solzo v očeh za zmeraj zaspal.
O, solza, kaj je tebe treba bilo?
Ko zate sem zvedel – še moje
solznó je okó.

Ob robu sodbe Vrhovnega sodišča

Sodba Vrhovnega sodišča U I 524/71-9, decembra 1971, se nam zdi tako pomembna, predvsem pa poučna za vse lovce upravljavce in gojitelje divjadi, da bomo skušali v naslednjih vrsticah izluščiti iz nje in še posebej poudariti najbolj pomembna stališča, ki osvetljujejo pravičen odnos socialistične družbe do divjadi, kot splošnega ljudskega premoženja, po sedaj veljavni lovski zakonodaji. Ne bomo navajali imen prizadetih strank v sporu, ker to ni bistveno. Zanimajo nas le načelna stališča sodišča, ki izhajajo iz presoje dejanskega stanja in tolmačenja kršenih zakonskih predpisov. Vsi oni, ki pravilno upravljajo z divjadjo, bodo tu z zadovoljenjem našli potrdilo za svoje gospodarno in lovsko pošteno delo, drugi pa, ki vede ali nevede počnejo drugače, se bodo pa zamislili in v bodoče gotovo pokazali več posluha za pravičen odnos do divjadi, do njene gojitve in uporabe.

Iz sodbe Vrhovnega sodišča izhajajo, da je pristojni prvostopni organ občine C., na podlagi sklepa obeh zborov in sklepa sveta za kmetijstvo in gozdarstvo te občine, odvzel Lovski družini O. lovišče, ki ji je bilo pred leti dodeljeno s pogodbo v gospodarjenje. Odločitev o odvzemu naj bi narekovale naslednje kršitve, ki naj bi bile storjene: 1. Odstrel medveda in 2 košut preko letnega načrta. 2. Brezplačna razdelitev 5 košut. 3. Darovanje 2 košut. 4. Zastrelitev več kosov jelenjadi, ki nato ni bila poiskana in evidentirana. 5. Lov tujih lovcev brez spremstva. 6. Prepozen vpis v register društva. Lovska družina se je proti odločbi

o odvzemu pritožila na republiški sekretariat za gospodarstvo SRS, češ da je bil postopek občine tendenciozen, da so bila grobo kršena pravila postopka, da je bil dejanski stanj zmotno in nepopolno ugotovljen in sploh, da niso bili podani pogoji 21. čl. temeljnega zakona o lovstvu. Ta člen namreč pravi, da se sme organizaciji, ki gospodari z loviščem, lovišče odvzeti: 1. če ne izpolnjuje z zakonom in pogodbo določenih pogojev; 2. če ne izvaja ukrepov, ki jih določa lovskogospodarski načrt in 3. v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Sekretariat za gospodarstvo SRS je pritožbo zavrnil in pri tem ugotovil, da so vse očitane kršitve, ki so povzročile odvzem lovišča, izkazane v spisnem gradivu; da te kršitve pomenijo ravnanje v nasprotju z zakonom, s pravili lovske družine in njenega lovskogospodarskega načrta; in da je bil postopek za odvzem lovišča izveden v skladu z zakonskimi predpisi.

Zoper odločbo rep. sekretariata je lovska družina s tožbo sprožila upravni spor pred Vrhovnim sodiščem. V tožbi je navajala med drugim, da so bila bistveno kršena pravila postopka in da očitane kršitve sploh niso dokazane. Dalje, da niso podani pogoji za odvzem lovišča,* »ker je z loviščem dobro gospodarila in da je ravno to »zbudilo apetite« do njenega lovišča«. In končno, da je bilo delovanje lovske družine zlonamerno napakno prikazano, da se ni mogla braniti in da bo zaradi odvzema nastala velika škoda.

Sekretariat za gospodarstvo je v odgovoru na tožbo zavrnil tožbene očitke lovske družine, sklicujoč se na gradivo in predvsem na uradne podatke v spisu.

Vrhovno sodišče je odločilo, da se tožba lovske družine kot neutemeljena zavrne.

V obširni obrazložitvi svoje odlo-

čitve navaja Vrhovno sodišče, da o zakonitosti odločbe rep. sekretariata za gospodarstvo, s katero je zavrnil pritožbo lovske družine zaradi odvzema lovišča, ne more biti nobenih pomislekov. Nato pa ugotavlja, da je proučilo zadevo, povzelo pravilne razloge drugostopenjske odločbe in presodilo, da »teh razlogov izvajanja lovske družine v tožbi ne morejo omajati, ker so prepričljivo oprti na zbrano gradivo«. Na trditve v tožbi, da očitane kršitve niso dokazane, Vrhovno sodišče opozarja, da »lovska družina niti sama ne zanika nekaterih očitanih dejstev (prekoračeni odstrel, brezplačna razdelitev plena, darovanje plena), temveč le pojasnjuje oziroma opravičuje taka dejanja«. Da pa so očitane kršitve resnično podane, je »zanje dovolj trdna opora v izjavah prič, kot je to navedla napadena odločba Sekretariata«.

Za zavrnitev trditve v tožbi lovske družine, da niso bili izpolnjeni zakonski pogoji 21. člena temeljnega zakona o lovstvu glede odvzema lovišča lovski družini, daje Vrhovno sodišče izčrpno obrazložitev. Ugotavlja predvsem, da se po 21. čl. sme lovišče odvzeti organizaciji, ki gospodari z loviščem, če ta ne izpolnjuje z zakonom in pogodbo določenih pogojev, če ne izvaja ukrepov, ki jih določa lovskogospodarski načrt in v drugih primerih, ki jih določa zakon. Ker je podlaga za gospodarjenje z loviščem lovskogospodarski načrt, njegove določbe pa so za lovsko organizacijo obvezne, »ni nobenega dvoma, da prekoračeni odstrel divjadi pomeni, da se ne izvajajo ukrepi, ki jih glede staleža divjadi določa omenjeni letni lovskogospodarski načrt«. V nadaljevanju obrazložitve Vrhovno sodišče izrecno ugotavlja: »očitno je z brezplačno delitvijo in darovanjem uplenjene divjadi podana kršitev 29. čl. temeljnega zakona o lovstvu, ki narekuje, da smejo sredstva, ki si jih pridobijo v gospodarjenju z loviščem, lovske

* Teksti med narekovaji so dobesedno navedeni iz besedila sodbe.

organizacije uporabljati le za stroške, ki jih imajo v zvezi z gospodarjenjem in za napredek lovstva.« Trditev lovske družine v tožbi, »pravi dobesedno Vrhovno sodišče, »da ima brezplačna delitev in darovanje plena odmeno v zasluženem delu članov lovske družine, **nima podlage v zakonskih določilih**, je pa tudi v nasprotju z določili pravilnika in poslovnika lovske družine«. Tako se torej pokaže, pravi sodišče, da navedene in druge kršitve pomenijo ravnanje, ki ga prepoveduje določba 21. čl. temeljnega zakona in je zato bila utemeljena ugotovitev, da so izpolnjeni zakonski pogoji za odvzem lovišča.

Na navedbe v tožbi, da je bil postopek proti lovski družini tendenciozen z namero, da jo likvidira, Vrhovno sodišče jasno ugotavlja, »da je divjad družbena lastnina in **zato pomeni gospodarjenje z loviščem**, ki se dodeli lovski organizaciji pogodbeno in z določenimi pogoji, **upravljanje in razpolaganje z družbenimi sredstvi na način, predpisan z zakonskimi določili**«. Z drugimi besedami oziroma bolj po domače povedano: Divjad ni lastnina lovske družine, s katero ona samovoljno upravlja, prekoračuje odstrel, razdeljuje divjačino, jo podarja itd., temveč je družbena imovina, s katero lovska družina upravlja v mejah zakona, to je, da sme sredstva, ki jih pridobi v gospodarjenju z loviščem, uporabljati le za stroške, ki jih ima v zvezi z gospodarjenjem in za napredek lovstva.

Opozorili bi še na eno pomembno presojo Vrhovnega sodišča, ki izhaja iz utemeljitve njegove odločbe. Sodišče namreč ugotavlja, da notranje razmere in odnose v lovski družini kot društvu urejajo predpisi o društvih in pravila družine, medtem ko delovanje lovske družine kot lovske organizacije in delovanje posameznikov na področju lovstva nadzirajo organi lovske inšpekcije, gospodarjenje lovske družine z loviščem, to je z druž-

Divji petelin se oglaš

Foto I. Napotnik

benimi sredstvi, ki so ji bila izročena s pogodbo pa po veljavnih zakonskih predpisih druga pogodbeni stranka, to je občina. Občina je po 9. čl. republiškega zakona izrecno pooblašena, da po svojem upravnem organu ocenjuje primernost in pravilnost gospodarjenja. Temeljni zakon (21. čl.) pa predpisuje, v katerih primerih ravnanje lovske družine ne predstavlja dobrega gospodarjenja. Ko pristojni organ občine ugotovi, da so pri gospodarjenju podani pogoji 21. čl., je po zakonu dolžan izreči odvzem lovišča. Občina je kot pogodbeni stranka z lovsko družino dolžna skrbeti za družbeno lastnino in je odvzem lovišča eden od načinov, ki naj zagotavlja varovanje družbene lastnine (divjadi) in dobro gospodarjenje z njo. Dobro gospodarjenje pa je zagotovljeno le v primeru, pravi Vrhovno sodišče, »ko gospodari z loviščem lovska organizacija, ki zaradi dobrega delovanja družine kot društva in discipliniranosti članov izpolnju-

je z zakoni in pogodbo določene pogoje in dosledno izvaja lovsko-gospodarski načrt«. Tej ugotovitvi pa moramo kar v isti sapi dodati, da je eden od pglavitnih elementov dobrega gospodarjenja tudi nesebično prostovoljno delo dobrih in pravičnih lovcev. Pristojni organ, to je občina, pa v skladu z veljavnimi predpisi ni dolžna raziskovati vzrokov, ki privedejo do slabega gospodarjenja, dolžna je samo ugotoviti prepovedane posledice in jih po zakonu preprečiti.

Ob koncu zaključuje Vrhovno sodišče, da je v svoji odločitvi izhajalo iz zgoraj navedene presoje dejanskega stanja in takšnega tolmačenja veljavnih predpisov o lovstvu.

Prepričani smo, da ne bo med nami nobenega lovca, ki se v celoti ne bi strinjal z izhodišči, presojo in zaključki Vrhovnega sodišča, ki predstavljajo pravilno tolmačenje odnosa družbe do divjadi v duhu in po črki naše lovske zakonodaje.

Pravna komisija LZS

Divjad in lovski turizem na območju občine Sežana

Alojz Zega

V preteklih stoletjih je bil lov izključna pravica privilegiranih stanov. Posebno na kraškem območju se človek, ki je naselil in obdeloval to zemljo, razen redkih izjem, ni smel in ni mogel ukvarjati z lovom. V drugih predelih naše ožje domovine je bilo lovsko udejstvovanje našega človeka neposredno ali posredno skozi čas nekoliko aktivnejše. Na Krasu skorajda ni sledu o tem, čeprav je bila tudi tod v naših ljudeh skozi ves čas živo prisotna želja po lovskem udejstvovanju. Tudi za časa avstrijske oblasti, do leta 1914, se stanje bistveno ni spremenilo. Vzrok je v dejstvu, da so se na tem območju lovsko izživljali meščani Trsta, med katerimi je bilo le malo Slovencev.

Okupacija Italije v času med dvema vojnama je še tisti skromni del lovskega udejstvovanja našega človeka popolnoma zatrla.

S priključitvijo tega ozemlja k matični domovini se je izpolnila želja tudi kraškim lovcem, da so postali gospodarji in upravljalci lovišč na svoji zemlji, vendar brez lovske kulturne dediščine, brez lovske tradicije in tudi skoraj brez lastnih lovskih strokovnjakov.

Po drugi svetovni vojni so bila lovišča hudo siromašna, nekatera skoraj brez koristne divjadi. Razmere med vojno, kot npr. močan porast staleža vseh vrst roparic, lov z vsemi sredstvi, požiganje gozdov in pašnikov, kakor je to storil sovražnik na Kraški planoti, so obupno zmanjšale stalež divjadi. Fazan je iz tega predela skoraj povsem izginil.

Kraškim lovcem pa ni manjkalo volje in vztrajnosti. Začeli so gospodariti ter upravljati lovišča tako rekoč iz nič.

Lovno območje občine Sežana tvori večji polkrog, obdan na severu in severozahodu z gozdnatim hribovjem Čavna in Nanosa, Vipavsko dolino ter Komenskim Krasom. Na severovzhodu zajema gozdnate predele v območju Vremščice, proti jugovzhodu Brkinsko gričevje do Ilirske Bistrice, od tu južni del po meji SR Hrvatske in Slovenije do morja.

Sedanje stanje lovskega gospodarjenja na tem območju je predvsem odraz preskromne težnje, da bi dobili taka lovišča, kot so bila nekoč. V zadnjih 20 letih so lovišča tod močno pogrešala vsestransko lovsko strokovno dejavnost. Z lastnimi preskromnimi sredstvi in kadri ni bilo mogoče odločneje poseči v stanje, zato je osnovni vpliv na razvoj ostal v rokah narave.

Kras je ozelenel, začel se je zaraščati s prirodnimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Lovsko gospodarjenje tega v glavnem ni pravočasno »opazilo«, kolikor pa je, ni imelo možnosti in pogojev za intervencijo. V zadnjih 15 letih so se orne površine zmanjšale za najmanj 70 %, kar je zelo važen činitelj v spremembi naravnega življenjskega okolja divjadi.

Očiten dokaz tako spremenjenih in še vedno spreminjajočih se razmer je med drugim na eni strani edinstveno visok stalež srnjadi, ki je nastal tako rekoč čez noč, na drugi strani pa izginjanje – hitro in močno upadanje staleža male

divjadi, to je poljskega zajca, jezebe, kotrne in celo skalnih golobov.

Kmetijske površine, ki jih še obdelujejo, so zaradi vse intenzivnejše uporabe agrotehničnih in kemičnih sredstev usodna vaba za divjad, ki nagonsko išče še preostale obdelane površine.

Osnova za bodoče ukrepanje naj bo temeljita analiza sedanjega stanja in res strokovno preštudirani ukrepi. Nobena šablona iz drugih območij in pogojev ne more biti že zagotovilo za uspeh. Celotno lovno območje SO Sežana meri 74 330 ha. Na tej površini gospodari 14 lovskih družin s skupaj 460 člani – lovci.

Vrste divjadi

Srnjad naseljuje celotno območje, stalež ni sicer enakomerno porazdeljen; posebno v Brkinih bi bilo lahko precej več srnjadi. V nekaterih predelih (Komenski Kras) se stalež še vedno večja. Značilno pa je, da je kapitalnih srnjačjih trofej zelo malo. Vzrokov je gotovo več in bi jih bilo treba raziskovati. Gojitev srnjadi zaenkrat ne predstavlja posebnih težav. Jelenjad se zadržuje na severnem območju Vremščice, v Brkinih, Čičariji (v okolici Golaca) in gozdnatem predelu Slavnika. Za to divjad ni bilo izvršeno bonitiranje, kar pomeni, da gojenje ni organizirano, zato tudi ne ugotavljajo splošnega staleža, čeprav jelenjad odstreljujejo. Vsekakor je treba pojav jelenjadi organizirano spremljati, določiti kriterije in osnovne smernice gojitve. Za lovski turizem bo to vedno zanimiva divjad.

V letu 1970 je prišlo na Krasu do poizkusa naselitve nove vrste jelenov. V bližini Lipice je bila zgrajena obora za jelene lopatarje – damjeke, vanjo je bilo spuščenih 10 živali, od tega 6 košut in 4 jeleni. Na Kozinskem

LOVSKE DRUŽINE NA OBMOČJU OBČINE SEŽANA

LD	LZ
1. »Gaberka«, Divača	Koper
2. »Kojnik«, Podgorje	Koper
3. »Slavnik«, Materija	Koper
4. »Timav«, Vreme	Koper
5. »Videž«, Kozina	Koper
6. »Žabnik«, Obrov	Koper
7. »Dolce«, Komen	Postojna
8. »Kras«, Dutovlje	Postojna
9. »Raša«, Štorje	Postojna
10. »Senožeče«, Senožeče	Postojna
11. »Štanjel«, Štanjel	Postojna
12. »Štjak«, Vrabče	Postojna
13. »Tabora«, Sežana	Postojna
14. »Jezero«, Komen	Gorica

območju je bilo hkrati spuščeni neposredno v lovišče 15 damjekov in sicer 5 jelenov ter 10 košut. Sicer je pa točnejše poročilo o naseljevanju te divjadi na področju LZ Koper in LZ Postojna v Lovcu št. 11/1972, stran 326.

Po oceni strokovnjakov so sedanje prirodne razmere na Krasu razmeroma ugodne za naseljevanje in razplod te vrste jelenjadi. V bližnji bodočnosti bo že mogoče oceniti rezultate naselitve te nove divjadi, ki naj bi oplemenitila kraška lovišča.

Divji prašiči naseljujejo velik del sežanskega območja od doline Raše, Vremščice, Brkinov, Čičarije in celotni predel Slavnika. Žal tudi za to vrsto divjadi ni bilo izvršeno bonitiranje in samostojno tudi niso bila sprejeta sodobna načela za gojitev. Vzrok je predvsem v škodi, ki jo povzročajo divji prašiči kmetijstvu; zato je ta divjad še vedno tako rekoč izven zakona in nezaželena. Iz takšnih razmer ni moč pričakovati dobrih oz. vrhunskih trofej.

Način lova je prepuščen lovskim družinam samim. V Brkinih so pogoji za gojitev divjih prašičev nadpovprečno dobri, zato bi bila velika škoda, če bi to divjad prepuščili iztrebljenju. Tudi za turistični lov je to zelo zanimiva divjad. Načrtno gojitev divjih prašičev pa je treba začeti pri glavnem kamnu spotike, to je pri škodi, ki jo prašiči povzročajo.

Medved se občasno pojavlja in zadržuje v gozdnatih predelih Senožeč, Vremščice in Vremske doline. Pred nekaj leti je bil na območju Senožeč uplenjen lep medved.

Gozdni jereb, ta plemenita gozdna kura, živi tudi v brkinskih gozdovih. Vendar ni mogoče posredovati podatkov o staležu in odstrelu. Lovci sicer trdijo, da je stalež mestoma kar zanimivo velik. Lov na gozdnega jereba s klicanjem je lahko odlično dopolnilo za izpopolnitev lovnega dne lovcu

Aprilski srnjak

Foto ing. B. Galjot

turistu, ki npr. lovi jelenjad ali srnjad samo v jutranjih in večernih urah.

Poljski zajec je lovna divjad na celotnem območju. Včasih je bil zajec glavna divjad na Krasu, danes ni več, vendar bo treba poiskati ustrezne gojitvene prijeme, da bi stalež zajca dvignili in zadovoljili lovskoturističnemu povpraševanju.

Fazan je za lovski turizem zelo zanimiva divjad. Naseljuje približno tretjino sežanskega območja. S sodobnimi gojitvenimi prijemi pa bi življenjski prostor fazanu lahko še povečali. Intenzivna gojitev fazanov ni več problem. Jerebica je bila nekdaj na Krasu brez gojitvenih problemov zelo gosto naseljena. Še v obdobju od 1930 do 1943 je bilo več jerebic samo v lovišču ene katastralne občine (ca. 1000 ha), kot jih je danes na celotnem območju občine. Jerebica pomeni za večino lovcev iz Italije glavno vabo za lov v Jugoslaviji. Zato bo potrebno tudi na območju SO Sežana sprejeti ustrezne ukrepe, da se stalež jerebice poveča ali vsaj ohrani. Kotorna, še ne dolgo tega stalna divjad na vsem kraškem območju, je dandanes skoraj popolnoma izginila. Žal ne poznamo strokovno utemeljenih vzrokov za izginjanje oz. izumiranje, zato tudi ni učinkovitih gojitvenih ukrepov.

Vsi dosedanja poskusi osvežitve krvi, umetne zreje v voljerah in izpusti v lovišča kakor tudi izpusti odlovljenih kotorn so propadli. Kjer kotorna na Krasu še živi, bi jo morali ohraniti kot redkost.

Skalni golob je nekdaj živel v vseh kraških brezni in jamah. Danes pa žal postaja že redkost. Vedno je bil zelo zanimiva lovna divjad. Lov nanj se je začel že julija, bil je prva lovna divjad v lovni sezoni na Krasu. Za turistični lov z ozirom na način in čas lova nedvomno zelo zanimiva divjad. Lovci pridejo v zgodnjih jutranjih urah k jamam in čakajo na zlet golobov. Lov je zelo zanimiv in zahteva nadpovprečne strelske sposobnosti. Tudi dandanes bi bil te vrste lov še kako zanimiv za domače, še bolj pa za tuje lovce, posebno za tiste, ki radi veliko streljajo. Problem je pa v tem, da imamo na Krasu sicer še vsa brezna in jame, nimamo pa golobov. Sodimo, da je samo še 5% nekdanjih jam naseljenih z golobi in še v teh je stalež tako skromen, da jih lovci skorajda več ne lovimo. Problem naselitve opuščeni jam in razmnoževanje golobov bi bilo treba obdelati prav znanstveno. Vsekakor zasluži skalni golob vso pozornost in skrb ali celo zaščito, saj je predstavnik značilne kraške favne.

Stalež divjadi in odstrel po domačih in tujih lovcih v lov. l. 1969/70 na območju občine Sežana

Divjad	Pom. stalež	Bonitirani stalež	v %	ODSTREL					
				domači lovci	%	tuji lovci	%	skupaj	% od pom. staleža
srnjad	3097	2578	120	543	77	157	23	700	22
divji prašiči	83	ni bonit.	—	40	93	3	7	43	51
poljski zajci	2150	1967	108	570	69	250	31	820	38
fazani	2268	1276	177	390	53	343	47	733	32
jerebice	378	646	58	187	45	226	55	413	109
				1730	63	979	37	2709	—

K lovni divjadi na območju SO Sežana štejemo tudi divjad, ki se čez ta lovišča seli. To so ključnači, ki se zadržujejo v naših loviščih oktobra in novembra.

Lov na ključnače je za tuje lovce zelo zanimiv, večina domačih lovcev se pa za lov nanje ne zanima.

Stalež in odstrel divjadi

Podatki o staležu kakor tudi o odstrelu so iz statističnih poročil za celotno območje SO Sežana. Podatki o boniteti so iz lovskogospodarskih načrtov lovskih družin. Primerjava med bonitiranim staležem in dejanskim staležem nam kaže, da je, razen pri jerebici, bonitirani stalež dosežen oziroma presežen. Izhajajoč iz predpostavke, da je ocena staleža točna, lahko zaključimo, da z naravnim načinom gojitve dejanskega staleža divjadi ni mogoče več občutno dvigniti brez pozitivne spremembe izboljšanja njenih življenjskih pogojev.

Skupni delež odstrela, ki ga lovsko gospodarjenje na območju SO Sežana nudi tujim, v celoti italijanskim lovskim turistom, je že danes zadovoljivo visok. Pri tem moramo upoštevati, da se 63 % odstrela divjadi deli na 460 domačih lovcev ali povprečno 3,7 kosa na posameznika. Medtem ko se 37 % odstrela deli na približno

80 tujih lovcev, kar pride 12,2 kosa na posameznika. Za uplenitev navedenega števila divjadi so tuji lovci porabili najmanj 1660 lovnih dni in sicer, za odstrel srnjadi 1250, za odstrel male divjadi pa najmanj 410 lovnih dni. Podatek o številu lovnih dni je izračunan na osnovi večletne evidence o odstrelu divjadi LD »Jezero« Komen.

Pri tem moramo upoštevati, da so lovili v glavnem italijanski lovci iz Trsta ali njegove neposredne okolice. To pomeni, da ni bil v celoti dosežen poln turistični učinek, ker lovci iz navedenega območja ne koristijo v celoti dnevnega penziona, turističnih nočitev pa praviloma zaradi bližine sploh ne.

Odstrel srnjadi bi bil lahko za nekaj odstotkov večji, odstrel divjih prašičev je hudo previsok, odstrel zajcev in fazanov prenizek,

odstrel jerebic z ozirom na nedoseženi bonitirani stalež previsok. Za razumevanje lovsko-gospodarske problematike na območju SO Sežana je potrebno prikazati tudi finančno realizacijo oziroma stanje (vedno lovsko leto 1969/70). Ker so lovske družine te občine članice treh lovskih zvez (Koper, Postojna, Gorica) in je uspeh gospodarjenja do neke mere odvisen tudi od lovsko-gospodarske politike in strokovne aktivnosti lovskih zvez, so navedeni podatki za skupščino občine Sežana prikazani v tabeli spodaj.

Navedena sredstva so v skupnem znesku zanimiv kapital, če bi nastopil združeno (koncentrirano). Ker pa to iz določenih razlogov ni mogoče, praktično za visoko intenzivno lovsko gospodarjenje ne pomeni veliko.

Lovska zveza	Dohodki iz lov. turizma v din	%	Dohodki drug. vrst gospodarjenja v din	%	Skupaj
— Postojna	107 590	51	104 396	49	211 986
— Koper	72 585	37	120 336	63	192 921
— Gorica	45 676	37	76 128	63	121 804
Skupaj	225 851	43	300 860	57	526 711

Opomba: »Dohodki drugih vrst gospodarjenja« vsebujejo tudi saldo prejšnjega leta.

Problemi in predlogi

Osnovni problem je povečanje staleža oziroma izboljšanje bonitete za vse vrste divjadi. Gojenje parkljaste divjadi (jelenjadi, srnjadi in divjih prašičev) naj bo na osnovi izsledkov sodobne lovske znanosti podrejeno enotnim kriterijem. Iniciativa naj bo v večji meri v rokah strokovnih organizacij kot doslej, ko se levji delež načrtovanja in odločanja prepušča lovskim družinam, ki pri najboljši volji zahtevnim problemom niso kos.

Izboljšanje bonitete je treba na osnovi dogovora začeti na širši zaokroženi površini regionalnega prostora. Vsaka akcija, izolirana na ozek prostor (samo ena lovska družina), ne more dati zadovoljivih rezultatov ob ekonomsko opravičljivih sredstvih.

Že doslej je bilo veliko denarja porabljenega za nabavo in izpust žive divjadi v lovišča, pričakovani rezultati pa so skoraj v celoti izostali. Zato bi morali najprej večja sredstva nameniti za obdelovanje opuščenih ornih površin povsod tam, kjer bi bila dokazana upravičenost take intervencije. Ker so stroški obdelave za divjad v primerjavi s stroški nabave in vlaganja divjadi neprimerno nižji, mora v tehniki gojitve male divjadi postati to primarna obveza. Drugi problem je, kaj je mogoče storiti za vrste divjadi, kot so npr. kotorna, skalni golob in gozdni jereb.

Želje so eno, možnosti pa drugo, toda vzporedno je treba obravnavati tudi to vprašanje. Z relativno enostavnimi ukrepi za izboljšanje prehrane in življenjskega okolja tega vprašanja ni mogoče rešiti. Vendar ga tudi ne smemo zanemariti. Vzpodbuditi bi bilo treba lovske družine, da zaščitijo skalnega goloba, očistijo jame in njihovo okolico, kjer golobi še živijo. Naj ne dopustijo, da te jame postanejo javna smetišča, kot se nekje dogaja! V zimskem času naj bi go-

Kotorni v lovskem muzeju – Bistra

Foto M. Mehora

lobe tudi krmili. Podobno je treba poskrbeti za kotorno.

Zaradi geografske lege ima to območje neomejene možnosti lovskega turizma. Nedvomno obstaja možnost spremembe lovskega gospodarjenja v intenzivno smer. Vendar zaradi osnovnih ekoloških faktorjev na Krasu ni mogoče pričakovati, da bi intenzivnost dosegla enake učinke, kakor jih dosega drugje. Praktične izkušnje pa tudi dokazujejo, da ni verjeti mnenju, češ da je možno po intenzivni poti doseči z velikim staležem super gospodarske učinke.

Lovsko turistično gospodarjenje se mora obravnavati v sklopu celotnega gospodarskega dogajanja, kot dopolnilo druge turistične dejavnosti. Lovsko območje SO Sežana lahko dvigne stalež male divjadi za 100 % brez bojazni, da bi tako dosegli neko sporno ali kritično mejo v škodo drugim gospodarskim dejavnostim. V primeru, da bi bil odstrel v odstotkih takšen kot danes, bi območje dalo

zaokroženo 900 zajcev, 800 fazanov in 500 jerebic več kot danes. Lovske organizacije tega območja razumljivo nimajo dovolj lastnih finančnih sredstev za realizacijo takšnega predloga, zato bi bilo potrebno pogodbeno sodelovanje s turistično organizacijo.

Lovske družine bi morale predvsem strokovno urediti lovsko-čuvajsko službo, ki je danes žal ni; to dolžnost opravljajo v večini primerov lovci sami.

Konjerejski zavod Lipica s svojimi 311 ha naj se izloči iz lovskega gospodarjenja. Pretežni del zemljišča je po sedanjem sestavu in videzu nedovršen park, ki naj bi ga ustrezno zaščitili kot naravni rezervat oz. hortikulturni spomenik. Divjad v tem okolju naj bi bila sestavni del zaščitene prirode, ki jo bo prisotnost divjadi tudi estetsko dopolnjevala.

Bo jelenjad v Karavankah kmalu le legenda?

Franc Eržen, Železna Kapla, Avstrija

Pod tem naslovom piše spodnjekoroški tednik »Unterkrätner Nachrichten« o problemu gojitve in ohranitve jelenjadi v Karavankah. To vprašanje prav gotovo ni nastalo brez važnih razlogov, ki se trenutno vsiljujejo vsakemu, kateremu je ta naša največja divjad tega področja resnično pri srcu. Gojitvena površina za jelenjad je na obeh straneh, na južni (gorenjski) kot na severni (koroški) precej enako velika. Prav tako je tudi bonitetna vrednost površine precej enaka. Enake pa niso gojitvene in odstrelne smernice. Prav to pa utegne biti za jelenjad v Karavankah pogubno. Zato bi bilo nujno te smernice uskladiti. Kajti samo s skupnim gojitvenim delom bo mogoče obstoj jelenjadi v Karavankah ohraniti bodočnosti. Da je gojitvena površina, ki obsega del go-

jitvenega lovišča »Kozorog«, lovišče LD Jezersko in del občine Železna Kapla – Bela, komaj dovolj velika, na kateri je mogoče jelenjad smotrno gojiti, ni potrebno posebej poudarjati. Približno ena tretjina te divjadi je prehodna. V poletnih mesecih se zadržuje v večjem številu na severni, koroški strani. Jeseni se del pomakne na južno, gorenjsko stran. Tudi vreme ima močan vpliv na zadrževanje jelenjadi. Ob lepem, toplem vremenu je bolj na severni, ob slabem in hladnem vremenu pa na južni strani. V zimskem času se pa

zadržuje tam, kjer se ji nudi potrebna krma. Vse to pa ne bi bil še noben problem, če ne bi bile za eno in isto divjad povsem drugačne gojitvene in odstrelne smernice. Celotna situacija se je s tem, da se je opustilo vzdrževanje ograje gojitvenega revirja »Jelendol«, povsem spremenila. Jelenjad se je razšla na vse strani, od koder se prav tiste živali, recimo jeleni, ki bi bili za gojitev jelenjadi tega biotopa nujno potrebni, ne vrnejo več. Za plemo ostajajo le mladi jeleni in jeleni s slabimi zasnovami. Kajti iz leta v leto je manj jelenov med 5. in 8. letom starosti, z dobrim rogovjem oz. s kronami. O starejših jelenih pa itak ni več govora. Po drugi strani pa je vedno več jelenov razreda II b, kar ni čudno, saj skoraj samo takšni ostajajo za plemo. Ravno najnovejša raziskovanja pa nam dokazujejo, da je jelen s svojo trofejo šele med 10. in 12. letom na višku. Danes pa pade največ jelenov v 6. in 7. letu. Meni se zdi, da je več ko zločin, ubiti 6-letnega jelena s 190 točkami. Tak jelen bi z 12 leti lahko dosegel 220 ali še več točk. Vsi merodajni faktorji, katerim je poverjena skrb za divjad, se bodo morali zediniti za skupno gojitev, ker bo drugače jelenjad v Karavankah kmalu res samo še legenda. Da bi jelenjad že kar v kratkem iztrebili, se ni bati, toda kvalitetno bo prav kmalu uničena. To pa bi bilo več ko škoda, ker ima še vedno zavidanja vredne dedne zasnove, čeravno se ne more meriti z jelenjadjo v Belju.

Po mojem prepričanju bi bilo nujno potrebno:

1. Skupen gojitveni načrt v sodelovanju lovskih zvez Slovenije in Koroške, uprave gojitvenega lovišča »Kozorog«, LD Jezersko in lovcev Železna Kapla – Bela, ki so združeni v prostovoljni gojitveni skupnosti.
2. Sestaviti skupne enake gojitvene in odstrelne smernice, katerih bi se morali potem tudi vsi držati.
3. Prepovedati odstrel jelenov I a

in II a razreda tam, kjer jelenjad ni bonitirana, kajti tam ne vlagajo nobenih sredstev za gojitev te divjadi, postrele pa najboljše jelene – plemenjake, ki so za kvalitetno ohranitev jelenjadi v Karavankah nenadomestljivi.

4. Premagati mejaško zavist, češ če ga ne bom jaz, ga bo sosed. To je že marsikaterega jelena veljalo življenje.

5. Odpraviti staro ukoreninjeno medsebojno nezaupanje. Najdejo se vedno ljudje, ki prenašajo izmišljene govorice ter s tem širijo nezaupanje med sosedi. To pa je samo v škodo divjadi in medsebojnemu tovarištvu.

6. Medsebojni dogovor o zimskem krmljenju. Saj gre za eno in isto divjad. Divjad ne pozna meja. Prav jelenjad dela dolge pohode, tudi po več desetih kilometrov.

To so najnujnejše točke, katere bo treba vzajemno rešiti, če hočemo jelenjad v Karavankah ohraniti, še zlasti kvalitetno. Prav malo bo koristil ves trud gojitvenega lovišča »Kozorog«, zaman bo delo LD Jezersko, zastoj bodo žrtve lovcev občine Železna Kapla – Bela, dokler bodo smeli streljati tam, kjer jelenjad ni bonitirana, vse, kar nosi jelenjo dlako. Zaman bodo pa tudi trud in žrtve lovcev, dokler ne bo enakih gojitvenih in odstrelnih smernic. Zato tudi s skrbjo zastavljeno vprašanje direktorja M. Kemperla v njegovem članku »Dvajset let gojitvenega lovišča Kozorog«, Lovce št. 10/1969, kakšna bo usoda jelenjadi na Gorenjskem, ni brez pomena. Jaz bi ga samo še razširil: kakšna bo usoda jelenjadi v Karavankah? Položaj je več ko resen. Obstaja nevarnost, da bi del lovcev tega biotopa obupal nad sedanjim stanjem ter se odločil za popoln odstrel jelenjadi v korist srnjadi, ki je revirjem bolj zvesta. Toda tu ne sme iti za kakršne koli osebne koristi, pač pa edino za to, da se jelenjad v Karavankah ohrani na ustreznih stopnji.

»Dobra volja je najbolja...«

Ludvik Marič

Zadnje čase so začeli vsepovsod glasno biti plat zvona zaradi onečiščenega okolja. Včasih samo problem velikih mest je postal tudi problem vasi in vse narave. Vendar me pri tem moti, da vsi vpijemo, storimo pa malo ali nič. Najrazličnejših odpadkov na mnogih mestih je vedno več. Najbolj poznane so mi razmere v kraju, kjer bivam. Berem pa skoraj vsak dan, da tudi drugod stanje ni boljše. Čeprav iz mest odvažajo smeti podjetja, vidimo često, da je na kraju, kjer stojijo posode za smeti, pravo smetišče.

Razen naselij so tudi jarki ob cestah vseh kategorij odlagališče za smeti. Tudi tega včasih ni bilo. Tu ni druge pomoči, da upravljalec ceste s svojimi delavci trajno čisti jarke in odpadke odvažajo na določen kraj. Včasih je mogoče celo enostavno po naslovih na odvrženih kuvertah in embalaži ugotoviti, kdo odmeta odpadke in se tako najde plačnik za izvršeno delo. Potrebna

je dobra volja nadzornega osebja, da bodo jarki in ceste čisti, da tujec ne bo zapisal v svoji reportaži: »Po smeteh sem ugotovil, da se bližam orientu«. Čeprav pri njem doma mogoče ni nič bolje.

Kar velja za ceste, velja tudi za reke in potoke. Posebno vprašanje so zapuščene gramoznice v okolici mest, ki so večinoma grda smetišča. Tudi okolico teh gramoznic bi morali letno vsaj enkrat očistiti, morda tako, da bi buldožer zrinil odpadke v jamo. Večkrat je treba tudi javno razglasiti, v katero jamo lahko odlagamo smeti.

Toda, se mar navedeno tiče LOVCA in lovcev? Javna snaga res ni neposredna skrb lovcev, toda lovci smo dnevno v naravi, kjer že tudi v najbolj skritih kottičkah najdemo sledove civilizacije v obliki najrazličnejših smeti. Nujno je, da se vključimo v boj zoper onesnaženje narave kot občani, še predvsem pa kot čuvarki lovišč in divjadi, ki je često na razne načine žrtev one-

Švicarski tisk med prebivalstvom popularizira varstvo narave z raznimi apeli oz. zapovedmi, od katerih povzemamo le nekatere:

Čim več papirja uporabite, tem več dreves mora umreti.

Ne puščajte na prostem odpadkov iz plastike! Po pikniku jih spravite v vrečke in jih doma vrzite v smeti! Ne uporabljajte več pralnih praškov in čistilnih sredstev, kot je potrebno! Z upoštevanjem pravih količin po navodilih lahko preprečite onesnaženje voda za eno tretjino. Ne dopustite, da vam olje iz avta ali mopeda izteče na tla, temveč nastavite posodo! Zelo majhne količine olja lahko zastrupe ogromne količine talne vode.

Ne vrzite nikdar trupla ubite oziroma poginule živali v potok ali reko! Če imate vrt, ne zažigajte odpadkov, temveč jih uporabite za kompost! Gnojite z njim in naravnim gnojem namesto z umetnimi gnojili, ki so mnogo slabša in povzročajo v vodah preveliko gostoto alg!

Če se vozite z avtom v službo, vzemite s seboj prijatelje ali sosede, oni pa drugič vzamejo vas! En avto s štirimi osebami onesnaži manj zraka kakor štirje avtomobili.

Ne uporabljajte kemičnih sredstev proti škodljivcem, če le morete! Kupujte sadje in ozimnico tam, kjer drevja ne škrope in kjer gnoje zemljo z naravnim gnojem!

Ne uničujte mravljišč, ki skrbje za ravnovesje v gozdu!

Odpovejte se krznemu plašču, torbi iz krokodilove kože in obutvi iz tjulenjeve kože! Zaradi človekove nečimrnosti so nekatere vrste živali že skoraj iztrebljene.

Ne uničujte z DDT pripravki (v Švici so jih prepovedali) koristnih čebel!

Ne trgajte redkih cvetic na izletih; lahko jih opazujete in fotografirate v njihovem naravnem okolju.

Vsadite si v zabojček smrečico in jo uporabljajte vsako leto kot božično ali novoletno drevesce! Na ta način lahko preprečimo sekanje tisočev drevesc v naših gozdovih. Protestiraj, kjer le moreš, proti onesnaženju narave, zraka in vode!

Razpravljaj o tem na konferencah, s prijatelji in znanci!

Uči svoje otroke, da bodo spoštovali naravo kot živ organizem in jo čuvali! Bodi jim pri tem vedno za zgled!

(Iz Proteusa, september 1971)

Še hoče živeti

Tine Juvan

Pomlad kliče

Foto I. Napotnik

snaženja polj in gozdov, da ne govorimo o napačni ali prepovedani rabi raznih strupov. V stiku z ljudmi (s kmeti, turisti, z otroki) opozarjamo na snago v naravi, vplivajmo na učitelje, da naj nenehno opozarjajo otroke in naj jim vcepljajo čut do čistoče tudi v naravi. Mnogi lovci so člani raznih družbenih organizacij in občinske skupščine. Na sestankih je večkrat primerna priložnost vplivati na dobro voljo navzočih. Marsikdo je res slep za smeti in se sploh ne zaveda, da tudi odpadki uničujejo okolje.

Pri predavanjih za lovske izpite je treba temeljiteje obdelati varstvo narave tudi s te strani, da ne bi mladi lovci mislili, da so razmetani odpadki po lovišču nekaj samoumevnega.

Dobra volja pa dosega uspehe tudi drugod. Lovska družina, katere član sem, ima lovišče okoli mesta.

Zato so tu poleg onesnaženja narave še druge težave. Kompleksi monokultur (pšenica-koruz) so odvzeli bivališča mali divjadi. Remize so postale nujno potrebne posebno zaradi pomanjkanja gozdnih površin. Zato smo stopili v stik s kmetijskim obratom KIK POMURKA in potožili, kar nas lovce najbolj tare. Priznam, bolj boječ je bil naš nastop. Toda direktor, dipl. ing. Skledar, je pokazal razumevanje in dobro voljo za sodelovanje. Z njim in njegovimi sodelavci smo se domenili, da nam bodo dali na voljo

ob monokulturah jarke in okrajke za pogozditev ali za nasaditev z raznimi rastlinami za divjad, da ne bodo iztrebili vsakega grmička, če jim res ni v škodo. Same drobne usluge, ki njim niso v škodo, lovišču pa v korist. Njihovi vodilni delavci niso lovci, na take zadeve sploh niso pomislili. Za vse to pa je bilo potrebno le razumevanje in dobra volja.

Neštetokrat so npr. sporne lovske meje in ne pride do soglasja leta in leta. Med LD M. Sobota in LD Mlajtinci so vprašanje lovske meje morali razčistiti zaradi nove struge

potoka Ledave. Zaradi nekega grmičja, kamor se radi zatečejo fazani, so nastali nesporazumi. Pogovor med starešinama družin je na mah razčistil zadevo in določil novo, jasno lovsko mejo. Potrebna je bila le dobra volja z obeh strani. Kljub egoističnim težnjam ljudi bi morali najti način, da se za skupne zadeve – mislim na zunanji videz krajev in ohranitev čistega okolja – zbudi zanimanje, morda v obliki tekmovanj in nagrajevanj ter z neusmiljenim javnim ožigosanjem vseh, ki za snago okolja ne skrbijo. Akcija odstranjevanja smeti (odpadkov) bi na začetku morala biti kampanjska, z masovno udeležbo prebivalcev po ulicah, jarkih, nedovoljenih smetiščih. Pripomogle naj bi tudi šole s starejšimi učenci, vojska, športne organizacije, da bi kolikor toliko okolje enkrat očistili. Poznejšo stalno skrb za čistočo okolja bi morali vzeti nase vsi. To bi bilo zelo lahko, če bi bili vsi disciplinirani in smeti ne bi odmetavali drugam kot na določena smetišča. Po kršilcih pa bi morali – prav tako dobre volje – lopniti z najtežjimi sankcijami.

Nekaj utrinkov iz lovske kronike Trbovelj in Hrastnika

Ing. Pavle Ažber

Bilo je pred dvema desetletjema, ko sva se nekega ranega poletnega jutra s spremljevalcem Gusteljom prav previdno tihotapila po obrasli gozdni stezi ter iskala primerno mesto za klicanje srnjaka. Ozračje je bilo mirno, brez nadležnih mušic in drugih krilatih vsiljivcev, ki često spravljajo tudi sicer dobro razpoloženega lovca v slabo voljo. Rahla severna sapa je vzburla lističe na vejah k

tihemu šelestenju, ki se mi je zdelo kot prastara zgodba o lovcih, ki so pred davnimi leti v teh loviščih tešili svoja nagnjenja. Hotel sem se spet prav previdno prestopiti, ko je spremljevalec pred mano obstal ter mi z očmi nakazal smer proti široki stari smreki; sledil sem njegovemu pogledu, vendar nisem opazil nič posebnega. Začuden sem pogledal tovariša, bil je ves resnoben in njegov vedno

bledi obraz je izražal neko posebno zbranost. Prav tiho mi je dejal: »Pod tistole smreko je pred mnogimi leti pokojni Krištofič streljal srnjaka.«

Ne vem zakaj, vendar je dejstvo, da sem se kasneje često spominjal teh besed sedaj tudi že pokojnega Gusteljna. Dramile so mi namreč misel na naše lovske prednike, ki so lovili v istih loviščih, kot sedaj mi. Nekoč sem se zalotil pri takšnem razmišljanju, ko sem po napornem zalazu počival na debelih hrastovih hlodih in opazoval svoje rodne Trbovlje, ki so se nizko pod mano razgrinjale v rahli jutranji megli.

Kdo ve, zakaj sem nenadoma pogledal proti desni in zagledal na poti, ki vodi skozi vas Svinje, precej velikega zajca, ki je podobno kot malo prej jaz, strmel v dolino. Nehote mi je ušel nasmeh; dolgo uhec se mi je zdel kot modrijan, ki z dobre razgledne točke opazuje pokrajino pod seboj in modruje o minljivosti vsega, dobrega in slabega. Ob ponovnem pogledu na trboveljsko dolino se mi je porodilo vprašanje, kaj je vodilo celjske grofe k temu, da so v tem zlasti za tiste čase tako odmaknjenem in skritem kraju zgradili lovski dvorec, ki je še danes zelo dobro ohranjen. Ni treba dosti predstav in sklepanja, da pride človek do spoznanja, da je bila trboveljska dolina takrat v lovskem pogledu prav mikavna in zanimiva. Predstavljati si je treba nekaj kilometrov dolgo kadunjo, po kateri žubori potok, obdan z mogočnimi gozdovi, vmes pa se kot zelene krpe širijo posamezni trebeži, ki so jih ustvarile pridne roke tedaj tako redkih prebivalcev trboveljskega kota. Vso dolino obdajajo in varujejo pred ostrimi zimskimi vetrovi precej visoki vrhovi Kuma, Kriške planine, Mrzlice ter Sv. planine, kot se je prej imenoval sedanji Partizanski vrh. Že od nekdaj so bile Trbovlje zelo tesno povezane s Hrastnikom, kar velja poleg gospodarstva in druž-

bene dejavnosti v enaki meri tudi za lovstvo. Obe dolini že dolgo predstavljata organsko celoto, ki se je prebijala skozi vsa mirna pa tudi viharja obdobja preteklosti. Razmeroma zelo zgodaj zasledimo med tedanjimi lovci prave lovske korenine, med katerimi zavzema eno glavnih mest Valentin Ojsteršek, oštir iz Ojstrega. Rodil se je okrog leta 1750 in je dočakal častitljivo starost 102 leti. Bil je suh, žilav in nadpoprečno visok možakar. Za lov je bil zlasti vnet v mladih letih. Posebno značilna zanj je bila prava lovska šegavost pa tudi lovska latinščina. Še v zelo visoki starosti je rad zabaval goste v pivnici s šaljivo pripovedjo. Takole je pripovedoval stari Ojsteršek:

»Bilo je nekega popoldneva, ko sem prišel precej utrujen od Ostenška (pri Sv. Marku) do Mamovnika na Ojstrem. Mamovnik je ravno s kladivom nabijal po čev-

ljih. Kot rečeno, sem bil precej utrujen, pa sem sedel na klop poleg čevljarja ter ostal pri njem do poznega popoldneva. Pod večer sem se napotil s puško na rami proti domu, kar mi jo primaha naproti zajec. Spomnil sem se, da je puška prazna, zato sem jo pustil pri miru, pač pa sem se z roko počesal po zadnjici ter otipal precejšen kos smole, ki se mi je pri Mamovniku prilepila na hlače. Zagrabil sem jo in vrgel zajcu točno na glavo, ker pa je le-ta ravno tedaj skušal preskočiti plot, z druge strani pa je imel enako namero drugi zajec, sta oba trčila z glavama skupaj, smola pa ju je trdno zlepila. Tako sem brez strela ujel dva zajca.«

Znana rodovina, katere ime je bilo mnogo let močno povezano z lovstvom obeh dolin, je bila Peklarjeva, ki je imela svojo domačijo v Peklu blizu današnje steklarne v Hrastniku. Vsi moški predstavniki

Zatem je petelin zletel logarju Bohu na hrbet

Vzhajajočemu soncu v pozdrav

Jurij Mikuletič

te rodovine so bili vneti in dobri lovci, dekleta pa brhka in zala. A rodovino je spremljala nesreča; kar trem njenim članom je bila lovska puška usodna. Okrog leta 1810 se je smrtno ponesrečil Miha Peklar, enako kasneje tudi njegov vnuk Janez, medtem ko se je Mihov sin, tudi Miha, obstrelil v levo nogo tako, da mu je bila po nezgodni nekoliko krajša in trda. Miha mlajši je bil kljub invalidnosti močan in zdrav pa tudi izredno bister možak. Sedemdesetleten je ustrelil pri Drnovškovi hiši zajca, ki mu ga je iz bližnjega grma spodil neki deček.

Leta 1847 se je zgodil v Hrastniku dogodek, o katerem so dolgo govorili v obeh dolinah. Tedaj so gradili južno železnico. V Hrastniku je bilo veliko tujih delavcev, največ Italijanov, pa tudi Nemcev in Čehov ni manjkalo. V tem času so v dolini zelo popivali, skoraj za vsakim voglom je bila gostilna. Pogoste so bile tatvine pa tudi ropi niso bili redkost. Tako se je zgodilo, da je prišel nekega dne k rihtarju (sodniku) Mihaelu Rošu Plaznikov Jur, mežnar pri cerkvi v Dragi. Ves nesrečen je potožil, da mu železniški delavci, predvsem Italijani, kradejo poljske pridelke ter da se pri tatvini zasačeni niti ne umaknejo z njive. Rihtar mu je dejal, da ima vso pravico braniti svoje imetje, vendar mu svetuje, naj meri bolj nizko ter upo-

rablja »dunst«. Plaznikov Jur je bil izkušen lovec, zato je namig pravilno razumel in še tisto popoldne na svoji njivi obstrelil tatinskega Laha. Rihtar Roš je ranjenega tatu pregledal in dognal, da je Jur dobro meril: ves »šrot« je zadel mesto, ki pri sedenju najbolj trpi in ga olikan človek na javnem mestu glasno ne imenuje. Dogodek ni imel hujših posledic, ranjenec je kmalu okreval. Plaznikov Jur pa je moral nekaj dni z vso družino prenočevati v cerkvenem zvoniku v Dragi, kajti na njegovi domačiji so ga ogrožali tovariši obstreljenega nepridiprava.

Nekako v istem času je živel v Trbovljah lovec, pravi veseljak, imenoval se je Knavsov Gašper. Imel je precej pesniškega daru in tudi marsikatero vižo je znal zložiti v narodnem slogu. Zelo je bila čislana njegova pesem o lovcu mežnarju (verjetno je bil to dobovški mežnar), ki je namesto lisice ustrelil junca.

Iz takratne dobe je znano tudi to, da so se zlasti pri vračanju s Kuma hrastniški lovci zelo radi oglašali pri Lašanu, kjer jih je s harfo zabaval gospodarjev brat Jurček.

Značilno za tiste čase je bilo, da se lovci niso dosti zanimali za divjega petelina, bodisi da so bili črni trubadurji tedaj v trboveljsko-hrastniškem predelu redki, ali pa jih ljudje niso poznali. Leta 1899 pa so naenkrat pričeli zelo govo-

riti o »velikem ptiču«, ki se pojavlja na meji med občino Trbovlje in občino Marija Reka, vendar pretežno na reški strani. Ohranjene so slike v lovski koči LD Hrastnik na Kalu, posnete leta 1901 pri posestniku Brinarju oziroma majhni kočici, v kateri je živela kmetica Jerica. Jerica je nekega divjega petelina tako navadila, da je na klic »Cigan« ali »Čokl« priletel k njej. Pel je najrajši na češnji ali kostanju pred kočo. Bil naj bi udomačen, saj se ji je pustil celo prijeti. Ena omenjenih slik je bila objavljena skupno s tekstom Franca Arharja v junijskem Lovcu 1934. Prikazuje divjega petelina, kako poje na hrbtu takratnega trboveljskega rudniškega logarja Boha. V tem članku pa objavljamo še eno. Ta petelin je postal zelo znamenit, saj so ga hodili gledat ljudje za tiste čase iz zelo oddaljenih krajev, med drugim celo s cesarskega Dunaja.

Kakor je bilo nenavadno življenje tega črnega trubadurja, takšen je bil tudi njegov konec. Ko se je zaganjal v noge kmetu Uplazniku, se ga je ta otepal s palico in ga tako poškodoval, da je podlegel. Prvi, ki se je v obeh dolinah pričel podrobneje zanimati za divje peteline, je bil takratni ravnatelj trboveljskega rudnika Drasch. On je bil tudi prvi, ki je v teh krajih na lovsko pravilen način uplenil sedaj tako redkega in skrivnostnega pevca naših gozdov. To se je zgodilo spomladi l. 1902. Od tedaj se je tod pričelo zanimanje za divje peteline hitro večati.

Okrog leta 1900 je zajel val prebujajoče se narodne zavesti tudi številne lovce v Hrastniku in Trbovljah. Slovansko čuteči nimrodi so se pričeli zbirati ob lovozakupniku Ferdinandu Rošu, kar pa že sega v čas ustanavljanja prvega slovenskega lovskega društva v obeh zasavskih krajih.

Pripis: Več podatkov sem dobil pri dr. Franu Rošu, za kar se mu lepo zahvaljujem. — Avtor.

Lovčeva hči

Tone Svetina – ilustriral Štefan Planinc

I.

Po sinjem nebesnem oboku, razpetem preko zelenih, zasanjanih gozdov in rajde veličastnih vrhov, so se kot razposajene ovčice podili beli oblaki. Gore pa so, obsijane od jutranjega sonca, kakor neugasljiv sen neomajne kipele v nebo; razrvane so bile, kot bi v jezi okamenela nad močjo, ki jim ni pustila še višje v višave, v višino belih oblakov, v bližino svetlikajočih se zvezd. Zrasle so pač z zemljo in njena temna moč jih je priklepala nase.

Visoko na nebo se je pomaknilo sonce. Prelestna luč se je razlila po pokrajini, da so se zalesketale velike zaplate snega pod vrhovi. Travnata odeja, ki je bahavo odela strmali, je zazelenela v svežih barvah. Sleč je pordečil pusto skalno sivino, kakor bi jo oškropil s krvjo, modrooki svišč je tekmoval z modrino neba. Iz skalnih razpok zlomljenega pečevja je vabila omamna belina planike.

Nekje spodaj se je v senčnem bukovem gozdu dvignil srnjak, strel sel stasito glavo in z rogovjem obdeloval ukrivljeno vejo; neki nemir je zanetil v njem slo razploda. Visoko, tik pod vrhovi, se je na zadnjih zelenicah, kjer je le borna trava prekrila goloto skale, odkrušil kamen. Odletel je prek roba in se s treskom razbil v globinah. Sprožil ga je gams. Pod vrhove se je umaknil človeku; tu mu razen orlov nihče ni motil miru.

Na Slemenu pod Ostrim vrhom se je na zelenih vesinah, obdanih s skalnimi čermi, pasla čreda belih ovac. Razpotegnile so se pod grebenom kakor oblački na nebu. Zvončkljanje je v ujetem ritmu uspevajoče drobilo tišino visokogorskega sveta. Nad ozelenelim Špičjem se je dvigala nedostopna skalna piramida Ostrega vrha. Ostra in ošiljena je bila kakor lemež. Vrh, obsijan od sonca, je v prosojni luči vabil in obenem grozeče odbijal.

V kotlini so bili raztreseni stanovi. Veter se je poigral s stebri dima in jih razblinjal v rahlo meglico. Dišalo je po mleku, maslu in siru. Dekle v rožnatem krilu, zagorelega obraza in rdečih ustnic, je razobešala perilo. Zvonko se je razlegal njen glas. Pela je pesem o gorah in pastirju.

V največji koči je osivel pastir v velikem črnem sajastem kotlu kahal sir. Bil je v okovanih coklah, na glavi je imel širokokrajen klobuk. Vetrovi so mu ožgali obraz in v vsako potezo zarisali svojo povest o zimah, pomladih, poletjih in jesenih.

Po lovski stezi, ki se je v vedno manjših vijugah vila v strmo, rebrasto pobočje nad Zaplato, je prihajal krepak, tršat mož s košato brado, zelenim lovskim klobukom in velikim oprtnikom na hrbtu. Puška, ki mu je visela prek rame, se je pobliskovala v soncu. Okoli golih kolen so mu opletale jerhovice; bile so oguljene, kot da jih je nosilo že dvoje rodov. Ubiral jo je v strmino z enakomernim, dolгим korakom in pot mu je oblikoval čelo. Večkrat si je popravil oprtnik, poln soli; z dekletom, ki jo je z gibkimi koraki pobirala za njim, jo bo pokladal gamsom. Dekle je zamotil trop gamsov in sedaj je moža komaj dohitela.

»Tako jo pobirate, oče, kot bi imeli dvašet let, pa vedno govorite, da mora lovec hoditi počasi, če hoče kaj videti,« je potožila Minka.

»No, no, če pa se ustavlja za vsakim grmom, pa tudi nikamor ne pride! Kar stopi! Na Slemenu bova počila,« jo je potolažil lovec Jozelj.

Minka si je pomagala z bukovo palico in se molče vzpenjala za očetom proti ozelenemu grebenu. Debelo uro hoda od doline je v objemu sadovnjakov čepela njuna samotna domačija. Za hišo se je dvigal skalnat, z drevjem obrasel rob, prek katerega je v slapu pršel potok Temenica. Od starega Slap-

nika, ki ga je prevelika ljubezen do vinske kapljice pripeljala na boben, jo je pred leti za beraške denarce kupil bogati tovarnar Goldschmied. Prav mu je prišla samotna domačija, kajti ležala je sredi njegovega lovišča, in prav lahko jo je preuredil sebi in svojim za lovsko postojanko. Precej vode je spršelo prek slapa, po katerem je imela domačija ime, odkar se je Jozelj priselil v te kraje.

Jozelj je grebel v preteklost. V teh gorah je pustil svojo mladost. Gamsi in srnjaki, ki jih je leto za letom nosil z gora, so mu upognili hrbet. Včasih, da, ko je bil še mlad in močan, takrat se je z dvema na hrbtu igral, sedaj pa ga že eden upeha. Toda še vedno sem korenina, si je mislil, ko se je ozrl po hčeri, ki ga je s svojo mladostjo komaj dohajala. Rad jo je imel, tako rad, da si tega ni znal razložiti. Edinka je bila.

Z Nežo sta se vzela prav tisto leto, ko sta se z oholim starcem, očetom sedanjega gospodarja lovišča, zmenila, da bo prišel v Zaslap. V Zaslap sicer ni šel rad, toda lovska služba je bila njegov dolgoletni sen. Zato se je bil odločil, čeprav mu zaradi Slapnikove usode samotna domačija nikoli ni bila prav pri srcu.

Minki je bilo tedaj le nekaj dni; jokala je v košku in Neža jo je skušala pomiriti. Bila je deževna, vetrovna noč in pes je tulil in se zaganjal. Ker se ni in ni umiril, je prižgal leščerbo in stopil pred hišo. Nikjer ni bilo žive duše. Ker pa se je pes poganjal proti hlevu, se je vrnil v hišo po puško in stopil v hlev. V motnem soju luči ga je zagledal. Roke so mu zatrepetale in odmaknil se je, ko da ne verjame svojim očem. Nad prvimi jaslimi, kjer je bila navadno privezana edina krava, je visel stari Slapnik. Živali, ki se je splašeno tiščala v drugem kotu hleva, je odvezal vrv in se obesil. Mlahavo je viselo v strganih, blatnih cunjah uvelo starčevo telo. Izpit in sestra-

dan mu je bil obraz, razmršeni, mokri sivi lasje so se lepili, samo oči so bile na pol odprte; bele in mrtve; v njih je ugasnilo zadnje hrepenenje.

Kaj je hotel takrat! Doma jih je bilo, onkraj gora, v majhni bajti zraslo osem lačnih ust. Doma je ostal le eden, drugi so odšli v svet. Že kot otrok je služil, že kot otrok se je navadil gozda, ki pa ga je pritegnil globlje kot druge ljudi. Gozd in gora in njuna divjad so mu vzeli svobodo. Čutil je, da bo vedno njihov. Zato je bil vesel, ko so ga vzeli v službo.

Neže ni vzel iz ljubezni. Samotno mu je bilo za Zaslapom, gospodinj pa je potreboval. Ko mu je rodila hčerko, je odšel v gore. Vsa soseska mu je to zamerila in celo duhovnik ga je pokaral. Jozelj si je želel sina. Tako si ga je želel, da ga je razočaranje preveč potrla in prizadejalo. Nežina sestra Franca pa ga je zaman tolažila, češ da bo drugič bolje. Leta pa so tekla, a sina ni bilo.

Prihajala je pomlad za pomladjo. V robah je zvenela pesem ruševcev, ledenih svatov, živina je odhajala na planino in gamsi so se preganjali pod vrhovi. Jozlja je življenje upognilo, dekletce pa je zraslo v prelepo dekle. In ko je življenje strlo voljo in željo mladosti, se je tudi Jozelj unesl. Rad jo je imel in tudi Minka njega; bolj kot mater. Prav po očetu je bila; ponosna, trda in samosvoja, obenem pa otožna, mila in dobra.

Jozelj sam ni vedel, kdaj sta prišla na vrh. Ko se je steza prevesila prek glave, obrasle z macesni, se je odprl pred njim nov svet. Izpod peči se je odtrgal volku podoben pes in ju, jezo renčeč, oblajal. Minka se ga je zbalala in stopila za očetov hrbet.

»Ne boj se ga, norica! Pastirjev Volkun je, saj ni hud. Mu že posvetim, če bo prišel preblizu. Saj tudi Boštjan gotovo ni daleč. Oba sta precej divja samo na videz,« se je zakrohotal stari lovec in pričel

ogovarjati psa: »Na, na, ne huduj se nad nama!«

Iz žepa je privlekel špehovo kožo in jo vrgel psu, a Volkun je niti povohal; počasi se je pomikal nazaj proti čredi. Lovec se je namrdnil: »Lump sivi, še rad jo boš, pa je ne boš dobil! Bo pa za našega Tacka!« Kožo je pospravil nazaj v žep, kjer so si drugovali smrdljiva čedra, mehur, poln tobaka in ostale drobnjarije.

Jozelj in Minka sta sedla v senco skrivenčenih macesnov in se odahnila. Stari je odvezal oprtnik in pričel na belo ruto zlagati vse, kar jima je Neža pripravila za pot. Minki je odrezal klobase in jo narezal, sam pa je nagnil čutarico grenke črne kave. Pil jo je v dolgih požirkih, da mu je iz kotov ust tekla po bradi, dokler se ni pošteno odžejal.

Iz pečevja se je tedaj odtrgal prešeren vrisk, poln moči in zanosa. »Juj, juj, ju, hu-ju, ju, hu, hu!« Razlegal se je od sten, kakor bi se utrgal iz deseterih grl prišlecema v pozdrav.

Pastir Boštjan je bil v pečeh. Izvesil se je v ozkem kaminu, ki je bil videti iz doline kakor tanka poč, da so mu zatrepetale mišice. Na žmuli tik nad črno preveso je iz šopa v lahнем vetru valujočih cvetov vabila velika, snežnobela planika. Že dolgo ga ja mamila, že nekolikokrat je priplezal tik do nje in jo opazoval. Danes se je odločil, da jo utrga. Samo še poteg in dosegel je trden prijem. Ko se je z vso močjo potegnil kvišku, je utrgal cvet in si ga spustil za srajco. Če bi visel le še nekaj trenutkov, bi omahnil.

Gospodarjev vrisk je Volkuna pomiril. Nehal je renčati in naježeno dlaka se mu je plegla. Sedel je in se z visoko dvignjenimi uhlji zazrl v smer, od koder je prihajal znani glas. V odgovor je dobrika-joče zalajal, potem pa se je zagnal, da zavrne dve neubogljivi ovci in ju prižene k tropu. Tudi lovec in dekle sta se ozrla v peči.

»Pa se mu vendar ni zmešalo, da je zlezel v te skale?«

»Glejte, oče, pod črno preveso, pod katero je majhna zelena polica, je človek!«

»Glej ga, glej! Ta bo, ta! Saj ne pravijo ljudje zastonj, da je huji kot gams!«

Ko je Minka opazovala fanta, ki se je spuščal po strmih skalah, je v njej nekaj zatrepetalo. Bala se je zanj, čeprav ga ni poznala, obenem pa tudi občudovala. Pa tudi lovec, ki je delil pikre pripombe, kakor je bila njegova navada, ni mogel prikriti svojega priznanja. »Maček je Boštjan, maček! Ne bi si mislil, da se podaja v take skale. V najtežje je šel! Kaj pa moramo mi večkrat spraviti v navaden hrib! Dobro se spomnim, kako smo vlekli v goro debelega Rothverja. Štirje! To so bili gospodje!«

»Kdo pa je Boštjan, oče?«

»Eh, kdo naj bi bil! Saj ga pozna vsa dolina. Izta teh hribov je, Vršnikove Mete sin. Le majavo bajto imata z materjo nekje na Selih. Dobro ga poznajo precej daleč okrog. Močan je ko bik in tudi neumen ni. Zasluži pa dobro. Pozimi vozi samotež seno in drva z najstrmejših posek in rovtov. Menda je najraje sam, za družbo ne mara. V gostilne ne hodi in tudi za cerkev in boga se ne meni. Čuden ptič je! Zdi se mi, da mi tudi marsikaterega gamsa pospravi. Vendar se še nisva srečala; zato ne bi maral priseči. Sila zvit in previden je, eh, pa mu bom že prišel do živega!«

»Zakaj pa je tak, oče?«

»Ali tako zakrknjen in samotarski? Slabo preteklost ima. Jabolko ne pade daleč od drevesa. Še otrok je bil, ko je prav v tem predelu izgubil njegov oče. Drzen divji lovec je bil.« Z nekoliko tišjim glasom je zaupljivo prišepnil: »Nekateri pravijo, da je prišel iskat očetove kosti in da prav previdno poizveduje, kako je bilo z očetovo smrtjo.«

Medtem se je Boštjan že spustil in Minka je v zadnjih metrih poč

uzrla močnega, lepo raslega fanta. Z mačjo spretnostjo je z enim samim skokom izginil v ruševju pod pečmi. Ko se je spet prikazal na stezi, mu je Volkun stekel naproti. Veselo je cvilil in se mu dobrikal, se vzpenjal nanj in ga lizal. Gospodar ga je potrepljal, pes pa se je s še večjim veseljem igrivo poganjaj vanj.

»Dober dan!«

»Dober dan!«

»O, vi ste!« se je zasmel Boštjan. »Zaskrbelo me je, kdo se je zameril mojemu psu.«

»Tvojemu Volkunu? Pozimi bi ga na preži zamenjal za volka,« je dejal Jozelj, ki Boštjanovega psa ni rad videl.

Minka je s prikritim občudovanjem opazovala fanta, ki se je zapletel z očetom v razgovor. Pastirjem, ki jih je poznala, je bil prav malo podoben. Pastirji so bili navadno omagani hlapci ali fantiči, ta pa je bil popolnoma drugačen. Z dobrohotnega, lepega obraza ostrih, odločnih potez je sijalo dvoje smelih, sivih oči tako prodorno, da je skoraj zardela, ko sta se spogledala. Razoglav je bil, kuštravih las, širokopleč, v beli platneni srajci in jerhovicah. Tak je stal pred njima in se smejal. Mladost, neukročena sila in močna volja so žareli iz njega. Bil je prava podoba gora. Sin planin.

»Planike sem trgal, pogledajte jih!« In segel je za srajco in pokazal nekaj cvetov. »Ni mi zanje, le včasih katero utrgam, a le posebno lepo.« Minki, ki je prišla z očetom v gore, da nabere planinskega cvetja, so se oči zasvetile. Tako lepih cvetov še ni videla.

»Res so lepe!«

Tedaj so Boštjanove oči obvisle na dekletu in menda sta oba začutila, kako ju je nekaj pritegnilo. V najbolj skritih kotičkih ju je pretresel nejasen nemir. Dekle je rahlo zardela in povesila oči. Oče je opazil hčerino zadrego in pogovor napeljal drugam.

In dal ji je tudi planiko, ki jo je rodila samota črnega previsa

»Kaj pa gamsi, ali jih kaj vidiš, Boštjan?«

»Poleti jih v tem predelu ni veliko; motijo jih ovce in ljudje. Za Ogradi pa se drži nekaj lepih tropov, a za divjad se ne zanimam posebno, dovolj dela imam z živino.«

Boštjan je že slišal o Minki, toda videla se še nista; v dolino je odhajal zelo redko. Tudi z Jozljem se nista velikokrat srečala; nič mu ni bilo, da bi se z njim predobro poznal.

Sedaj pa je bilo dekle pred njim. Boštjanove misli so postale tako okorne, da ni vedel, kaj bi še rekel. Kar naprej so mu oči uhajale k njej. Sedela je na parobku in z obraza, ki so ga obkrožali dolgi, na ramena padajoči mehki lasje, je zrlo vanj dvoje dekliških oči. Z neodo-

ljivo silo ga je v trenutku prevzela.

»Kaj pa hčerko, ali jo boste tudi naučili lova?« je po že neprijetnem molku vprašal lovca.

»Oho, našo Minko! Prav rada gre v gozd in tudi v goro,« je odgovoril Jozelj in si prižigal pipo, potem pa puhnil oblak dima. Nehote mu je spet postalo žal, da nima sina. Ogledoval je krepko raslega fanta in si zamišljal, kako bi bilo, če bi bil njegov. Kakšnega lovca bi naredil iz njega!

»Pozna bova, pozna!« je še rekel in pričel zavezovati oprtnik.

Boštjan ju je pospremil do Gamsove porte. Ko so se ustavili na robu navpično odrezane stene in se jim je odprl grozljiv pogled v temačno brezno in gladka ostenja Ostrega vrha, se je Minka oprijela za rušje. Stena je padala tudi po

več sto metrov. Nad prepadi so se vozili planinski kavri. Globoko pod njimi je šumel potok, ki se je zvijal kakor kača in izginjal za zelenim pobočjem. Preden sta lovec in hči krenila po svoji poti, je Boštjan nerodno segel po planikah in jih ponudil Minki.

»Vzemi, v spomin naj ti bodo na Ostri vrh!«

Minka tega ni pričakovala. Boštjan pa je še enkrat segel za srajco in privlekel na dan za Minkino dlan velik bel cvet.

In dal ji je tudi planiko, ki jo je rodila samota črnega previsa.

»Take nima nihče v dolini!«

Stari, ki je dobro čutil, kaj se dogaja, je začel mencati in se hitro poslavljati.

»No, pozdravljen, pastir! Dobro čuvaj svoje ovce!« se je še namuznil.

»Vi pa svoje gamse!« mu je vrnil Boštjan, se široko zasmejal in jo s psom ubral k čredi.

(Se nadaljuje)

se vzpenja približno 150 m visok hrib. Na vrhu je lična hišica brunarica z okenci kot opazovalne line. Koča je bila komaj opazna, ker je bila vsa zaraščena z gostimi ovijalkami. Od vile do koče sva prišla pod obokom, spletenim iz zelenega bršljana. Tako vsa se neopazno prikradla v opazovalnico. Notranjost koče je bila razkošno opremljena, v sredi veliko odprto ognjišče, lepi usnjeni fotelji, bar, knjižnica, igralna miza, kjer se gospodje zabavajo, medtem ko vabniki opravljajo svoje delo. Šla sva v zadnjo sobo, kjer je moj gostitelj odprl posebna nizka vrata. V temnem kotu sem zagledal polno majhnih kletk, v vsaki je bil ptič. Ko sem ga vprašal, zakaj jih ima v temi, je rekel, da bi se na svetlem prekmalu razkričali in tako postali neuporabni za svoj nepristojni poklic.

Njegov pomočnik je pobral 10 kletk in jih jel nameščati na drevesa in po tleh okoli koče. Pod drevesom so ležale tri kletke z mrtvimi pevci, ki so že odpeli svojo poslednjo pesem. Ko so ptice po dveh dneh zapora zopet zagledale

Po lovskem svetu

Njihova pesem umira na zahodu

Peter Adamič

Moj lovski znanec iz Brescie blizu Milana je bil strasten lovec na vse, kar leti po zraku. Po naši lepi slovenski zemlji je prekoračil mnogo kilometrov s svojo polavtomatko in pustil pri nas poleg dragocenih lir še na stotine kil svinca po naših logih in gozdovih. Bil je izvrsten strelec in njegov najljubši cilj je bila bekasina. Sploh je bil prijatelj hitrih akcij – najbrž je zaradi tega nedavno tragično končal. Zaradi prevelike brzine je s svojim športnim maseratijem zletel s ceste in podlegel težkim poškodbam. Naj mu bo lepo v večnih loviščih!

Pomladnega dne, v času ko se jate ptic vračajo preko Italije v naše in druge kraje, sem se odzval njegovemu povabilu. Po lepi tlakovani privatni cesti sem se vzpenjal proti njegovi razkošni vili, ki je bila – kot se bogatemu lovcu spodobi – nekaj 10 km oddaljena od vele-mestnega trušča. Vsa okolica je bila odeta v razkošnem pomladnem cvetju in brstju.

Po prijaznem sprejemu je moj gostitelj komaj čakal, da mi pokaže svoj »ronkolo« – njegov največji ponos – nastavo za ptice. Za vilo

Ptičar jemlje drozga iz mreže, da mu zdrobi glavo

iz svojih premajhnih kletk pre-
lesten pomladni dan, so začele
neusmiljeno kričati. Mi smo se pa
medtem umaknili v kočo. Pod našim
skrivališčem je bilo okoli hriba v
terasah nameščenih 6 vrst mrež,
visokih do 4 m. Lep breskov nasad
je zakrival mreže, da so bile sko-
raj neopazne. Če je hotela ptica
pristati na hribu, je morala kon-
čati v mreži.

Kmalu se je ujelo nekaj ptic.

»Dober začetek,« pravi Renato.

Novi ujetniki so obupni klic po
svobodi še povečali. Dvakrat nas
je že preletela jata škorcev v ne-
varno nizkem letu. Renato je sti-
skal pesti, da bi se spustili. In so
se. Zmagali so vabniki. Uspešno so
priklicali svoje sovrstnike. Mreža je
valovala – povsod samo frfotanje
– lovcema so žarele oči od zado-
voljstva. Sedaj je bilo treba hitro
ukrepati. Stekla sta k mreži, obirala
ptice, jih davila, metala v vrečo.
Na drobne krempeljce, ki so se
krčevito oprijemali mreže, se nista
ozirala. Paziti je bilo treba le na
mrežo.

»Mreže je treba često obnavljati,
pa še drage so,« je dejal. »Včasih
se med ujete ptice zapodi kaka
roparica in napravi pravo razde-
janje. Tudi mačke so nam napravile
mnogo škode, ko so hotele z nami
deliti pernatu poslastico.«

„Trgatev“ sem opazoval iz primer-
ne razdalje in z dolgimi požirki
praznil steklenico viskija. Šlo mi je
na bruhanje, pa ne od pijače.
Vreča je bila polna, lov smo za
prvi dan končali, 63 ptic v dobri
uri.

»Veš, jaz jih ujamem samo toliko,
kolikor jih pospravi moja družina.
Moraš pač biti fair.«

Vprašal sem ga, kako gledajo na
to italijanske oblasti.

»Protesti raznih organizacij z vsega
sveta dežujejo na ministrstva. Toda
kaj pomaga, ko prav ministri tako
radi jedo ptičje,« mi je smeje odgo-
voril. »Meni ne morejo do živoga,
ker gre pot do moje nastave samo
skozi moje stanovanje. Ves moj

»Pod našim skrivališčem je bilo okoli hriba v terasah nameščenih 6 vrst mrež,
visokih do 4 m.«
Obe foto P. Adamič

ranč je ograjen z visoko žično
ograjjo. Podobnih pasti je v Italiji
na tisoče.«

Natančno so že izračunali, koliko
teh koristnih ptic pospravijo Itali-
jani v enem letu. Število gre v mili-
jone, celo eksportirajo jih v so-
sednje dežele.

Čudil se mi je, da gledam tako
nezadovoljno na to njihovo za-
bavno početje. »Saj to je lov kot
vsak drug. Kaj pa vi pri vas, ko na
limanice mučite šoje in jih potem
še zavržete.«

Vsak ugovor bi bil brez uspeha.
Težko jih bo prepričati, da so
drobne ptice zelo koristne in da
je njihov obstoj za človeka živ-
ljenjsko važen, da o etiki sploh ne
govorimo. Toda v Italiji, Španiji,
Portugalski, Belgiji bodo koristne
ptice še vedno na jedilnem listu
kot poslastica številka 1, če ne za-
konito, pa na skrivaj.

Sedeli smo v znani pristni milanski
restavraciji. Moji italijanski lovski
znanci so mi obljubili kulinarično
presenečenje. Natakara je s preti-
rano vljudnostjo za naše pojme
vprašal:

»Kot po navadi?«

Ko je opazil še mene, je dodal:
»Tudi za gospoda? Ucelli con po-
lenta (ptice s polento) so ob sredah
naša specialiteta.«

»Ne, zame samo solato!«

Dame so z lepo negovanimi ro-
kami nosile v usta majhne ptičje
glavice in iz njih sesale še manjše
možgane.

»Še en liter belega!«

Na koncu pojedine je ostal na
krožniku od lepih pernatih pevcev
kupček tenkih koščic in zdrobljenih
lobanj. Podobno so jedli tudi pri
sosednjih mizah in v neštetih resta-
vracijah po našem lepem kulturnem
svetu.

Lovski oprtnik

Odločba občinske skupščine Škofja Loka o zaščiti divjega petelina

Divji (veliki) petelin postaja iz leta v leto redkejši. Taka poročila prihajajo od vsepovsod iz inozemstva kakor tudi iz naših lovišč. Lovske organizacije razpravljajo o vzrokih takšnega stanja in ukrepih za izboljšanje ter ugotavljajo, da je zaščita bistvenega pomena. Naše lovske družine na splošno številčno omejujejo odstrel in ga dovoljujejo šele po 15. aprilu oz. 1. maju. V prizadevanjih za ohranitev te divjadi prednjačijo lovske družine Lovske zveze Maribor, ki so na svojem področju vse od prve do zadnje velikega petelina že lani popolnoma zaščitile za dve leti. O zaščiti te divjadi je na svoji seji dne 11. 3. 1972 razpravljala tudi upravni odbor Lovske zveze Slovenije, ki pozdravlja vse odločitve lovske organizacije o zaščiti te čudovite ptice in zlasti priporoča, da naj nikjer ne bi bil odstrel večji od četrtine ugotovljenih (pojočih) petelinov.

Skupščina občine Škofja Loka pa je na predlog gorenjske lovske zveze z odločbo od 28. 2. 1972 popolnoma zaščitila velikega petelina za eno leto na celotnem svojem območju, torej v loviščih 9 lovske družine: Sorica, Železniki, Selca, Križna gora, Škofja Loka, Poljane, Goreinja vas, Sovodenj, Žiri.

V obrazložitvi te odločbe je navedeno, da je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo SO Škofja Loka po poročilih o gospodarjenju z lovišči ugotovil, da divji petelin – nekoč tako številen v teh loviščih – tudi tod postaja vedno redkejši. Stalež pada predvsem zaradi gospodarskih posegov v gozdove in zaradi pretiranega odstrela. Strokovna komisija pri gorenjski lovske zvezi meni, da dejanski stalež dosega komaj polovico javljenega. V obrazlo-

žitvi odločbe tudi piše: »Enoletno zaporo lova je smatrati kot uvod v prizadevanje lovcev, da se stalež te divjadi izboljša. Tako bodo lovci v letošnji lovni dobi čimbolj točno in zanesljivo ocenili dejanski stalež in določili ukrepe za nadaljnjo gojitev te divjadi.«

Skupščino občine Škofja Loka naj bi posnemale s takimi in podobnimi odločbami tudi druge občine!

Uredništvo

O izkušnjah s kroglo »Avčin-ABC«

Na članek »O nastanku nove vrste lovske krogle« v Lovcu št. 10, 11, 12/1972 je naše uredništvo prejelo naslednje poročilo, ki ga v celoti objavljamo:

»S patrono Hirtenberger Patronenfabrik (Avstrija), kaliber 7×64 , s kroglo »Avčin-ABC« 10,6 g, prve tovarniške izdelave, sem iz moje mavzerice z daljnogledom 6×42 zadnjo jesen ustrelil skupno 17 jelenjadi in 3 srnjadi.

Na splošno lahko rečem, da ta krogla deluje za 100 odstotkov zanesljiveje kot druge. To zato, ker izstopi v vsakem primeru, tudi pri zelo poševnih streljih. Namerno sem streljal en kos jelenjadi skozi ramenski sklep pa je krogla izstopila skozi nasprotni kolčni sklep, zopet z izstopno rano okrog 3 cm premera.

Iskal nisem niti enega kosa, vse je obležalo največ v razdalji 25 m, večinoma pa je divjad obležala v ognju. Streljal sem tudi na 300 m in so bili učinki enako dobri. Dobro je tudi, da krogla ne razbije niti kože niti drobovine oz. v njej nahajajoče se hrane, kajti krogla se ne drobi. To je velika prednost. Tudi skozi srnjad ne deluje razdiralno, tako da je srnjad uporabna za izvoz. Delovanje krogle je tedaj univerzalno.

Krvni sled je sicer dober, a dela po njem nisem potreboval. To me je jezilo v toliko, ker nisem mogel vežbati psa po krvnem sledu.

Prepričan sem, da bi kapitalnega medveda, ki ga je lovski gost nedavno streljal na 45 m z 8×68 S, dobili, če bi bil streljan s kroglo ABC.

Krogla ni naredila izstrelne rane, vstrelna rana pa ni zadostovala za dobro sledenje. Z ABC pa sem prepričan, da bi medved takoj padel ali dal zanesljiv krvni sled.

S to kroglo bi na jelenjad skoraj gotovo zadostovali še manjši kalibri, npr. 6,5 mm. Nadalje sem s to kroglo ustrelil še 7 jelenjadi, vendar s kroglo s plastično konico, torej brez vsakršnega svinca, ker mi je takih svinčeno konico zmanjkalo. Opazil nisem nikake razlike, vsi kosi so mi padli takoj. Na snegu za izstrelom so bili do 4 metre dolgi metlasti brzigi krvi, pljuč in drugega tkiva.

Eno košuto sem zadel v rame, krogla je izstopila za rebri. V bukvi kakih 20 metrov zadaj sem opazil svetlo piko. Bila je od krogle, ki se je še tako globoko zarila v les, da je nisem mogel izrezati. Bili smo štirje pa smo tako lahko ugotovili pot krogle skozi košuto do bukve: kljub zadetku v močne kosti je šla lepo naravnost. Zato kroglo ABC smatram za odlično, za velik napredek in sem z njo popolnoma zadovoljen. Tudi v cevi ni opaziti kakih ostankov te krogle. Zato jo lahko samo priporočam.»

Ivan Grajš, nadlovec,
Dolga vas pri Kočevju

Ali je gojitev s puško že res zastarela?

Pripombe tovariša Lambrehta pod takim naslovom v Lovcu št. 7/1971 sem torej dočkal. Bil sem prepričan, da se bo na moj članek gotovo kdo oglasil. Naslov njegovega odgovora in njegova razlaganja potrjujejo, da tovariš Lambrecht nekoliko zastaja za načeli sodobnega lovstva v Evropi. Parola »gojitev s puško« je bila med lovci še pred 50 leti aktualna. Zadnji čas se je pa lovska kultura in lovsko znanje močno spremenilo in napredovalo. Eden glavnih reprezentantov, ki proučuje biologijo in psihologijo divjadi, je znani češki znanstvenik prof. dr. Bubenik. Imenovana ne cenijo samo mnogi priznani češki lovski strokovnjaki, temveč tudi drugi

evropski znanstveniki, biologi in lovci. Deloval je veliko let v svoji domovini, kasneje pa tudi v Švici in Nemčiji ter zadnje čase celo v Kanadi. Posebno med nemškimi lovci so bile v strokovnih listih zanimive razprave, od katerih jih je tudi nekaj nasprotovalo njegovim trditvam. Moj namen je bil, v našem glasilu zbuditi zanimanje s tega področja, seznaniti naše lovce z novimi izsledki in tezami. V članku sem tudi omenil, da bo prihodnost še marsikaj pojasnila, ker dr. Bubenik res globoko posega s svojimi ugotovitvami v biologijo srnjadi in divjega živalstva sploh. Odkril je dosti zanimivega, npr. o socialnem čutu pri srnjadi in podobno.

Miselnost, da je gojitev s puško edino pravilna, je le deloma resnična. Danes mora biti lovec gojitelj tudi dobro teoretično podkovan o biologiji živalstva, posebno naše divjadi. Velikokrat bo moral premisliti, preden bo ukrivil prst, da ne bo napravil škode po nepotrebnem. Lovec mora biti veliko v naravi in v njej razgledano živeti, divjad kakor tudi njene življenjske navade dobro poznati. Le tak lovec bo služil svojemu namenu v smislu zamisli dr. Bubenika. Le tak lovec naj na podlagi znanstvene raziskave in obilo praktičnega znanja odloča, kaj je za odstrel. O tem je bilo že veliko napisanega, a se pri nas premalo upošteva. Spoštovani tovariš Lambrecht, priporočam vam, da skrbno prečitate moj članek pa boste našli v mojih izvajanjih manj neskladnosti.

Tovariši lovci, zaradi starosti in bolezní se poslavljam od lovskega pisateljevanja. Iskreno se vam zahvalim za pozornost za moje sestavke, še posebno hvala uredniškemu odboru Lovca za naklonjenost! Moja iskrena želja je bila vedno le: pri naših lovcih poglobiti lovsko znanje.

Prof. dr. Jože Rant

Kooperacija

V zvezi s poročilom v Lovcu 4/71 o udomačenem jazbecu me je sredi poletja vlekla radovednost na obisk v LD Dreta, v Spodnje Kraše k Lojzetu Vrtačniku. Brali smo, da je »dobrotljivi« vaščan s kolom po glavi poslal jazbeca v večna lovišča, vendar sem želel o jazbecu zvedeti še kako zanimivost.

Vrtačnikova hišica stoji ob gozdu pri potoku. Sedli smo na trato in lovec Lojze je pripovedoval.

Mladi jazbec je prišel k hiši tako rekoč proti Lojzetovi volji, saj nasprotuje ugonabljanju jazbečjih legel. A pri lovu na lisice se je zgodilo, da je psica Astra privlekla od nekod nebogljenega jazbečka, ki mu je v kožuščku mrgolelo bolh. Žena Silva ga je takoj okopala v topli milnici in ga odrešila nadležne golazni. Ko se je revček posušil, naspal in najedel, so mu bila vrata takoj odprta v prostost, a Vrtačnikovih ni hotel zapustiti. Odslej je bil njegov življenjski prostor njihova hiša, dvorišče in trata ob gozdu, njegovi znanci in prijatelji izmed živali pa kokoši, race, brak-jazbečarka Astra in balkanec Hiti. Jazbeček je bil samica, vendar so mu dali moško ime Medo.

Jedel je vse od kraja, kakor psa. Surovega mesa mu pa niso dajali, da se ne bi morda polakomnil kokoši ali rac. Zelo dostojno se je obnašal. Več ko leto dni je bil pri hiši, a ni naredil nobene škode. Lojze je začel jazbeca kot žival in divjad ceniti še bolj in zdaj sploh ne verjame pripovedovanju in pisanju o škodljivosti sivega ponočnjaka.

»Če bi bilo kaj res, češ da pobira jajca in kebčke gozdne in poljske kurjadi, bi gotovo z gnezd domačih kokoši ukradel kako jajce in snedel kakega piščanca. A se to nikdar ni zgodilo. Lov na jazbece spomladi in poleti bi bilo treba prepovedati in lovopust tudi uzakoniti,« je pribil Lojze.

Jazbec je tudi izredno čista žival. Njegovih iztrebkov ni bilo opaziti nikjer. Izbral si je »stranišče« na skritem mestu ob gozdu, kjer je vse svoje iztrebke skrbno zakopaval.

Udomačena Čavka je sedla lovca na ramo. Toda Lojze je pripovedoval o jazbecu in se ni zmenil zanjo...

Vrana bi se rada igrala. Ali je Astra, ki leži ob gospodarjevih nogah, pri volji?

A tudi Astri ni za ljubimkanje s Čavko. Ko da je razumela Lojzetovo pripovedovanje in skupaj z njim obujala spomine na svojega sivega prijatelja Meda Vse foto Fr. Cvenkel

Zanimivo, da sta si bila s psico Astro, ki ga je tako rekoč oropala prostosti, največja prijatelja. Tudi spala sta skupaj v sobi na divanu. Svoje zadovoljstvo je Medo izražal s hitro ponavljajočim se »ho-ho-ho«, ko da bi se smejal star možakar.

Izredno rad je jedel ribe. Zanje pa tudi za marsikako drugo jed je prosil s prednjima nogama, sedeč na zadnjih. Gospodarju je sledil kakor pes, z nosom pri tleh. Posebno rad jo je pobrisal za njim, če se mu je zdelo, da je šel v menzo. Tam so iz kuhinje njegov nos dražili razni prijetni vonji in za okusen prigrizek je kakor medvedek prosil na zadnjih nogah. Star eno leto je tehtal okoli 15 kg. Za ljudi, tudi tuje, ki so ga prihajali gledat, se ni menil.

Pač pa je ostro reagiral na vsakega tujega psa. Brez odlašanja ga je napadel. Nasršil je dlako kakor jež bodice, ko se je pogнал proti psu, odskakujoč hkrati z vsemi štirimi. Z zobmi je vedno pomeril na nasprotnikov goltanec in zgrabil od spodaj. Posebno dosti je imel opravka s psi, ko se je Astra »možila«. Seveda je bil v spopadu vedno Medo zmagovalec.

Zamerljiv je bil pa neverjetno. Astra je nekoč v lisičini podavila sedem lisičk. Ko jih je Lojze prinesel domov pred hišo, se je Medo vrgel na mrtve lisičke in jih začel besno trgati. Gospodar Lojze pa spoštuje vsako mrtvo divjad, tudi lisico. Zato tega ni dovolil in je jazbeca z roko udaril. Kaj se je zgodilo? Medo je pri priči užaljen odšel od Vrtačnikovih in se šele po 23 dneh skesan vrnil. Toda jezo na lisice je prinesel nazaj s seboj. »Najbrž ima jazbec sovraštvo do lisice že v krvi,« je menil Lojze. Zato je to njegovo lastnost tudi izkoristil.

V lisičinah v Rovtu je bilo jamarjenje neuspešno, ker so rovi v skalovitem svetu tako speljani, da se lisica izmuzne najbolj ostremu psu. »Odločil sem se, da poskusim s kooperacijo Astra-Medo. Šli smo. Astra ob moji nogi, zraven nje pa jazbec, oba neotvezena. Pri lisičinah sem jazbeca otvezel, psico pa poslal v

rov. Lajež pod zemljo je šel sem in tja, a se je psica vrnila brez uspeha. Še enkrat sem jo poslal, za njo pa tudi jazbeca. Najprej srdit lajež, nato ropot in končno tišina. Pol ure je že minilo, odkar se je Astra vrnila, a jazbeca še od nikoder. Začelo me je že skrbeti, češ jazbec se je odločil, da zapusti Vrtačnikove in ostane v rovu, v svojem pravem domu. Tedaj pa je pogledala iz luknje njegova glava. Bele lise na njej in na vratu so bile krvave, toda Medo se je zadovoljno smejal ho-ho-ho, kakor star izkušen možakar...»

Francè Cvenkel

Tragičen konec nezakonitega lova

Dne 28. 8. 1971 se je pri Podgozdu pod Kočevskim Rogom pripetil dokaj žalosten dogodek, kakršnega že dolgo ne pomnimo na Dolenjskem. Zakaj in kako je prišlo do streljanja in take tragedije, ki je razburila širšo javnost? Gojitveno lovišče »Rog« Kočevje ima v svojem lovišču oboro Smuka, ki obsega 1280 hektarov gozdne površine. V njej gojijo več vrst divjadi, največ pa je divjih prašičev in domjekov. Lovci gojitvenega lovišča pa so v zadnjem času ugotovili, da stalež divjadi v obori naglo upada, da v ograjenem predelu lovišča nekaj ni v redu oz. da prihajajo v oboro divji lovci. Sklenili so, da temu napravijo konec.

Toda zasledovanje divjih lovcev v sami obori je bilo neuspešno. Zato so sklenili postaviti zasede in organizirano zasledovati divje lovce na meji lovišča. Zaradi utemeljenega suma, da prihajajo divji lovci čez reko Krko, so se odločili najprej tod postaviti zasedo. Kmalu se je izkazalo, da so bile njihove domneve utemeljene. Že drugi dan zasede, 28. 8. 1971, popoldne okoli 16. ure, sta lovca čuvaja I. Š. in I. M. med Podgozdom in Sotesko videla, da se osumljeni divji lovec NN, katerega osebno poznata, s čolnom preplul Krko, čoln pustil ob

bregu in hitro izginil v gozd proti obori. Divji lovci so bili v teh dneh dokaj brezbrizni, ker so lovci gojitvenega lovišča pred tem raznesli vest, da bodo nekaj dni vsi odsotni, da bodo odpotovali na svetovno lovsko razstavo v Budimpešto.

Omenjenega dne zvečer ob 20.45 uri sta lovca čuvaja opazila, da se jima iz gozda bližata dve osebi, za kateri sta sklepala, da sta divja lovca. Brezbrizno sta šla proti Krki. Ker je bila že tema, čuvaja nista razločila, če kaj nosita s seboj. Ko sta divja lovca prišla na razdaljo dveh metrov, sta čuvaja skočila iz za hrasta pred njiju in ju zaustavila. Divja lovca sta bila očitno zelo presenečena, ker kaj takega nista pričakovala. Eden od njiju se je takoj pognal v beg, za njim pa je skočil čuvaj I. M. Vendar je divjemu lovcu uspelo pobegniti. Drugače in to zelo drzno se je vedel drugi divji lovec. Bliskovito je prijel za puško, jo naperil proti čuvaju I. Š. ter ustrelil. Take drznosti lovca čuvaja nista pričakovala, kljub temu pa ju to ni zmedlo. Čuvaj I. Š. se je naglo sklonil in tudi on ustrelil. Skoraj hkrati sta počila dva strela. Divji lovec je zgrešil cilj, lovec pa je zadel s šibrami v prsi in roko divjega lovca M. D., ki je po krajšem stokanju padel na skalnato ploščad in kmalu nato izdihnil. Poznejše ugotovitve kažejo, da je bilo v tem primeru najbrž na delu še več divjih lovcev. Kmalu po opisanem dogodku so našli v bližnjem gozdu ustreljenega damjeka, katerega so tam pustili divji lovci. Divja lovca, ki sta ju ustavila lovca čuvaja, sta šla do Krke, da pripravita teren za prevoz čez reko nezakonito uplenjenega jelena. Razumljivo, da so se divji lovci, ko so slišali, kaj se dogaja ob Krki, umaknili in se tako izognili kazni.

Nekaj dni pozneje so delavci gozdnega obrata Straža našli v gozdu blizu obore Smuka še enega nezakonito uplenjenega jelena-damjeka. Bil je ustreljen s šibrami. Imel je zvezane noge, pripravljena pa je bila tudi palica za prenos v dolino. Tudi tega damjeka so ustrelili divji lovci

28. 8. 1971. Ko so ga našli, je bil seveda že v razpadajočem stanju.

Pokojni divji lovec M. D. je bil oborožen z malokalibrsko puško, divji lovec, ki mu je uspelo pobegniti pa pri sebi baje ni imel orožja.

Da so bili divji lovci ob morebitnem presenečenju pripravljeni na odpor, dokazuje tudi dejstvo, da je imel pokojni M. D. pri sebi poleg malokalibrske puške še pištolo VIS kal. 9 mm, ki bi jo verjetno tudi uporabil, če bi bil utegnil. Življenje obeh lovskih čuvajev je bilo dokaj tvegano, le spretnost in iznajdljivost jima je rešila življenje.

Lovski čuvaj I. Š. je torej po našem mnenju orožje uporabil upravičeno, v silobranu, ker je pač tako zahtevala trenutna situacija. Drzno početje divjih lovcev je obsodnja vredno in menimo, da bi bilo treba proti njim najstrožje ukrepati. Če sta lovca čuvaja, konkretno I. Š., ravnala pravilno in po zakonu, bo odločilo okrožno sodišče v Novem mestu, ki vodi kazenski postopek.

Anton Kranjc

Vprašanja – odgovori

Kaj bomo videli v Riedu?

Vprašanje:

Na platnicah februarskega Lovca je reklama za mednarodno lovsko razstavo v Riedu, od 27. maja do 4. junija letos. Kaj več pa v našem glasilu o tej razstavi še nismo brali. O svetovni lovski razstavi v Budimpešti je Lovec poročal večkrat že tudi pred razstavo. Na vsaki razstavi človek lahko vidi kaj zanimivega in poučnega, zato menim, da naj bi naše glasilu tudi o razstavi v Riedu predhodno prineslo vsaj kako krajšo vest. Moji lovski znanci želijo obi-

skati to razstavo, a pripominjajo, da niti ne vedo, kje je ta Ried in kako priti tja.

Z. A., Ljubljana

Odgovor:

Gornjeavstrijsko mesto Ried ima le nekaj tisoč prebivalcev, nadmorska višina je 430 m, leži pa 53 km zahodno od Linza. Do nemške meje je le 35 km.

Mestce je znano po svojih kmetijskih sejmi, vsako drugo leto je tam velik kmetijski sejem in velika ljudska veselica – Rieder Volksfest, ki ima že več kot stoletno tradicijo.

V vmesnih letih so pa na velesejskem prostoru (13 ha) posebne razstave in tako je letos tu razstava »GOZD IN DIVJAD V MODERNI KULTURNI POKRAJINI«. Razstavni prostor lovske razstave z mednarodno udeležbo bo obsegal okoli 3 ha.

Razstava bo kar najbolj sistematično urejena in za lovce zelo poučna. Prikazovala bo nagačeno divjad s strokovnimi opisi, lovsko orožje preteklosti in sedanosti, lovca oblačila, vodni lov, lovski turizem, umetnost in lov ipd. V velikem naravnem lovišču bo videti najrazličnejšo živo divjad, ob umetnem jezeru in rečicah bodo obiskovalci lahko občudovali vodne lovne živali.

Znano je, da je ob reki Inn največje vodno lovišče v srednji Evropi.

Na razstavi bodo sodelovale ČSSR, Jugoslavija, Kenija, Mongolija, Poljska, Romunija, Sovjetska zveza, Švedska, Švica in ZR Nemčija.

V času razstave bo tudi tekmovanje lovskih trobačev za zlati lovski rog.

Posebna pozornost bo posvečena VARSTVU OKOLJA.

Ob tej razstavi bo tudi mednarodni simpozij strokovnjakov, ki delajo na varstvu okolja.

Na veliki ljudski veselici bodo na voljo razne lovske specialitete.

Kako pridemo v Ried? Iz Maribora pelje pot prek Brucka, Leobna, Liezena in Welsa – 380 km, iz Ljubljane pa prek Celovca, Špitala, Radstadta, Liezena in Welsa – 360 km.

Vse lovske družine v Sloveniji bodo dobile od direktije sejma ustrezne prospekte in od potovalne agencije Putnik tehnična navodila. Preberite tudi reklamni oglas o razstavi v Riedu na platnicah te številke!

Inž. Friderik Degen

Mladi pišejo

Postal sem lovski pripravnik

LD Poljčane me je sprejela v svoje vrste. Ko sem zvedel, da sem postal lovec, sem bil zelo vesel. Med vsemi člani sem najmlajši, star 18 let. Pravila naše LD predpisujejo, da mora imeti novospregjeti član z odsluženim vojaškim rokom eno leto pripravniške dobe. Jaz seveda še nisem bil vojak, zato bom lovski pripravnik dve leti, prvo leto brez puške, drugo leto pa že s puško. Po zakonu pripravnik s puško ne sme samostojno loviti, dokler ne opravi lovskega izpita. Prav je tako, saj lov ni zgolj streljanje, ampak vse bolj gojitev, skrb za obstoj divjadi. Naše lovišče sega od vznožja Boča in meji na vzhodni strani na lovišče LD Makole, na severni pa na lovišče LD Laporje.

V jeseni sem se udeležil prvega skupnega lova. Zgodaj zjutraj sem se odpravil na zborna mesto. Vse navzoče je pristrčno pozdravil starešina in nam zaželel obilo uspeha in dober pogled na lov. Potem nam je lovovodja razložil, kako in kje bomo lovili. Razvrstili smo se v pogon. Zjutraj se pernata

divjad rada zadržuje na drevju, zato smo v začetku imeli malo uspeha. Sonce je vzhajalo in vedno pogostejši so bili streli, vendar je do malice padel samo en fazan. Vsaj tako smo mislili. Zadnji je prišel na zborna mesto starešina in za pasom imel obešene kar štiri fazane. Lov smo potem nadaljevali in do konca lova uplenili skupaj 15 fazanov. Jaz seveda nisem nobenega, ker sem bil gonjač in »oborožen« samo s fotoaparatom. Seveda sem tudi jaz večkrat »streljal«, a so ti moji »zadetki« preslabi za objavo v Lovcu. Vendar upam, da se bo tudi meni kdaj kaj posrečilo. Če drugim uspe, zakaj ne bi tudi meni!

Na koncu je moja želja, da bi starejši lovci imeli več pozornosti do pripravnikov, da bi nas učili in vzgajali ob vsaki priložnosti, ne samo z besedami, predvsem z zgledi.

Franc Bratuša

Lovska organizacija

Vsak slovenski lovec naj prispeva svoj delež za Slovensko lovsko razstavo!

Ta razstava bo vsekakor največja dosedanja lovška prireditve, s katero bomo slovenski lovci pokazali naše uspehe v lovstvu. Slovenska lovška razstava v Mariboru od 7. do 15. oktobra 1972 bo manifestacija naših naporov pri gojitvi divjadi in skrbi za varstvo naravnih bogastev. Z njo bomo do-

kazali, da je sedanja oblika slovenskega lovstva pravilno zastavljena in da povsem ustreza naši socialistični ureditvi. Naloga vsakega lovca pa je, da sodeluje pri zbiranju trofej in drugih eksponatov.

Potrebno je registrirati oz. zbrati vse vrhunske trofeje, uplenjene v Sloveniji pred vojno in po njej, katerih uplenitelj in kraj uplenitve sta znana. V poštev pridejo trofeje, ki dosegajo:

- srnjačje rogovje nad 95 točk,
- gamsji roglji nad 95 točk,
- jelenje rogovje nad 160 točk,
- merjaščji čekani nad 100 točk.

Razstavljene bodo le vrhunske trofeje, ki jim po mednarodnih kriterijih pripada bronasta, srebrna ali zlata kolajna. V poštev za razstavo pa pride tudi vse doslej v Sloveniji uplenjeno rogovje damjekov, rogovi kozorogov in muflonov, kožuhi in lobanje medvedov, volkov in divjih mačk.

Razstavljeno bo tudi slabo rogovje, šibki roglji itd., kar sodi h gojitvenemu odstrelu. Takšne poučne primerke oz. trofeje bo zbrala LZ Maribor na svojem območju.

Vse druge trofeje nad 95, 160 oz. 100 točk pa ne bodo razstavljene, pač pa bodo skupaj z odlikovanimi objavljene v katalogu Slovenske lovske razstave (število točk, uplenitelj, kraj uplenitve). Te trofeje, ki pridejo v poštev za objavo v katalogu, naj lovske družine takoj zberejo in pošljejo področni lovski zvezi, da jih oceni in posreduje podatke za objavo v katalogu.

Tudi vse trofeje, ki pridejo v poštev za razstavo, naj lovske družine pošljejo področni lovski zvezi, ki jih bo opremila z ustreznimi kartončki ter jih dostavila v Maribor. Zbiranje podatkov o trofejah za katalog kakor tudi dostava trofej za razstavo v Maribor morata biti izvršena najkasneje do 31. maja 1972.

Razstavljene bodo tudi fotografije z raznih področij lovstva in narave v črno-beli in barvni tehniki. Za najboljše fotografije so razpi-

sane nagrade: 1000, 500, 300 in 200 din.

Vse trofeje in drugi eksponati bodo v času prevoza na razstavo in z razstave kakor tudi na razstavi zavarovani pri Zavarovalnici v Mariboru.

Lovska zveza Slovenije

Vse lovske družine v Sloveniji zopet članice področnih zvez in Lovske zveze Slovenije

Dne 18. decembra 1971 je bila v dvorani Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani seja Sveta Zveze lovskih družin Ljubljana (občni zbor). Od 48 lovske družin, kolikor je včlanjenih v Zvezo, ni bilo delegatov šestih LD; odsotne so vedno iste LD. Seje se je udeležil tudi predsednik LZS Rado Pehaček.

Ker so že vsi delegati predčasno dobili izčrpana poročila o delu odbora, se je takoj po otvoritvenem govoru predsednika ZLD Ljubljana Ivčeta Majcna razvila obširna razprava o problemih pri delu lovske organizacije in gospodarjenju z lovišči. Precej živahna je bila razprava o gojitvi, krmljenju in odstrelu velike divjadi, o zaščiti zajca, vlaganju male divjadi, čuvajski službi itd. Na seji je bilo precej kritike o odstrelu jelenjadi; odstrel košut ni v pravem sorazmerju z odstrelom jelenov. Delegati so še razpravljali o škodi na divjadi po krivolovcih, o vse večjem številu povožene divjadi (samo v lovskem letu 1970/71 je bilo na območju ljubljanske zveze povoženih 115 srnjadi).

Sprejeli so več sklepov, ki so obvezni za vse lovce v ljubljanski zvezi:

1. Odstrel gamsov in jelenjadi se mora uskladiti na bazenskih posvetih.
2. Na bazenskih posvetih do 15. marca t. l. se uskladijo gojitveni ukrepi in odstrel stalne divjadi.
3. Kriterij za sprejem novih članov je zelo različen. Najslabši kriterij je plačevanje

visoke pristopnine, ker se s tem zapirajo vrata tistim, ki imajo manjše osebne dohodka. Po možnosti naj se to uskladi z osnovnimi pogoji za vstop v LD.

4. Upravni odbori LD še dovoljuje lov z nepasemskimi psi, kar je kršitev 19. čl. zakona o lovstvu. Upravni odbori LD morajo letos prepovedati uporabo takih psov, saj so na razpolago kvalitetni čistopasemski psi.

5. Lovske družine do 15. februarja poročajo o zaščiti in staležu zajca, o zimskem krmljenju in uničevanju roparic.

6. Na Zlatorogovo knjižnico naj se naroči čim več članov, da bo naklada velika in s tem knjige po nižji ceni.

Seja Sveta je tudi soglasno ugodila prošnji LD Laze za sprejem v članstvo ZLD Ljubljana. LD Laze je bila edina v Sloveniji, ki še ni bila včlanjena v področno zvezo in LZS. Tako so torej vse LD in lovci v Sloveniji združene oz. združeni.

Ob koncu je Svet izvolil nov upravni odbor ZLD Ljubljana: predsednik Ljuban Zadnik, tajnik Andrej Babnik, blagajnik Janez Saksida, člani UO Hinko Kavčič, ing. Damjan Kozak, Dane Namestnik, Ivče Majcen, ing. Milovan Pleskovič, Dušan Tollazzi, ing. Ivan Šmid, Marjan Tavčar.

Izvoljen je bil tudi nadzorni odbor:

Franjo Sok, Peter Pečnik, Ivan Banko.

Po sedemnajstih letih je iz zdravstvenih razlogov odložil predsedniško mesto Ivče Majcen. Prisotni so mu izrekli zahvalo za njegovo dolgoletno uspešno delo.

Na prvi seji 14. 1. 1972 je upravni odbor imenoval referenta za lovski turizem, upravo gojitvenega lovišča in naslednje komisije za:

lovske izpite,
gojitev velike divjadi in ocenjevanje trofej,
gojitev male divjadi,
kinologijo,
bonitiranje,
upravljanje sklada za lovsko škodo,
strelstvo.

B-o

Seminar za ocenjevanje in kategorizacijo trofej

Dne 5. februarja 1972 je bil v prostorih LZS enodnevni seminar za kategorizacijo in ocenjevanje trofej, ki ga je na pobudo gospodarske komisije in skladno z njenim programom pripravil sekretariat LZS. Namen seminarja je bil, da se v ocenjevanje in zlasti kategorizacijo trofej vnese več enotnosti. Udeleženci, katerih je bilo 56, so z zanimanjem sledili predavanjem S. Kovača (srnjad, muflon), M. Keliha (gams), ing. Štrumblija (jelenjad, damjek) in V. Varičaka (ocenjevanje trofej). Ob zaključku seminarja so se vsi navzoči strinjali z ugotovitvijo, da so taka srečanja nujna in koristna ter da jih bo potrebno nadaljevati. Prav na tem področju mnoga vprašanja ostajajo odprta, vemo pa tudi, da skupni pregledi in kategorizacija trofej s čim enotnejšimi kriteriji predstavljajo enega od temeljev strokovne evidence gospodarjenja.

Številna je bila udeležba s področij primorskih lovskih zvez, pogrešali pa smo zastopnike lovskih zvez G. Radgona, Ljutomer, Maribor, Prekmurje, Zasavje in ZLD Ptuj.

B. Krže

Jubilanti

Alfonz Mazlu – petinsedemdesetletnik

Odprla je boginja Diana knjigo svojih zapiskov na 75. strani. Tam je med drugimi zapisan tudi naš jubilar, mož visokega suhljatega telesa in zelo toplega srca.

Njegove vrline so štirikratne: Naše gore list je, rojen na burjavem škedenjskem hribu. Nikdar ni niti za trenutek pozabil, kako teče slovenska beseda v janičarskem Trstu. Je človek, ki mu po srčni kulturi ni najti para. Tretja odlika, šolnik z dušo in

Alfonz Mazlu

srcem. Vzgojil je mnogo slovenskih ljudi. In njegova četrta vrlina – lovec je, kakršne ima zelena bratovščina samo v vrhovih.

Vedno raje hrani in goji divjad, kakor da bi redčil njene vrste. Če pa je bilo kdaj treba pogledati za lepim ptičem, so bile njegove cevi skoraj vedno ravne. Toda na lovu je neštetokrat rekel svojemu prijatelju: »Vidiš ga, poglej ga, vstrli ga!« Kolikšna je njegova srčna kultura, ve tisti, ki ga je videl, kako pozorno je pod roko vodil po ptujskih ulicah svojo neznatno in skromno mamico. Tudi njegovi štiri-nožni prijatelji so bili vzgojeni z ljubeznijo, ne s palico. Iz njegovih ust ni slišati žaljive besede. Ume razpravljati z vsakim navzdol in navzgor. Težko bi našel področje lovskih ved, kjer ne bi bil doma. V prijetni družbi se mu ne mudi, v slabo ga pa ni moč spraviti. Je tudi odrezav, duhovit šaljivec, zato mora biti nekatera teh vrstic zavita v šaljivo kopreno.

Da, tak je naš Fonza.

Končno nekaj registrskih podatkov. Rojen 5. 2. 1897 v Škedenju pri Trstu, dovršil učiteljske v Gorici in l. 1916 maturiral v Ljubljani, potem služil v avstroogrski vojski do konca. Nato služboval v Sezani in bil l. 1919 interniran na Sardiniji. L. 1920 šolnikoval na slovenski šoli v Trstu do odpusta. Tedaj prišel v Jugoslavijo in služboval v Šoštanj, zatem v Pamečah. Končno se je l. 1925 za stalno zaposlil in nastanil v Ptuj. V drugi svetovni vojni je

moral prek borlskega taborišča v izgnanstvo.

Sedaj pa še nekaj iz njegovega lovskega udejstvovanja. Pri ptujski zvezi tajnik nad 35 let, nato vodja pisarne. Nad 20 let član širšega odbora LZ Slovenije. Predavatelj, vzgojitelj in vodja lovskega tečajev. Bil je nekaj časa tudi urednik Lovca. Za Lovca je napisal nad 80 člankov in zapisov. Pred vojno je sodeloval pri odseku lovske zveze v Beogradu za lovsko izrazoslovje. Po vojni sodeloval pri reorganizaciji lovstva, bil tudi predsednik komisije za bonitiranje lovišč. Kmalu po vojni uspešno pomagal ustanoviti prvo fazanerijo v Jugoslaviji v Vurberku. Mnogo njegovega truda je tudi vloženega v kinologijo itd. itd.

Prejel je vsa lovska odlikovanja: znak za zasluge, red za zasluge II. stopnje, red za zasluge I. stopnje. Predsednik republike ga je odlikoval z redom dela s srebrnimi žarki. Prejel je še več drugih odlikovanj. Lovska zveza Jugoslavije mu je podelila naslov lovski svetnik. ZLD Ptuj ga je imenovala za častnega člana, LD Ptuj pa mu je podelila častno starešinstvo. Tudi LD Podlehnik mu je podelila častno članstvo.

Zaključno še njegove želje: da bi se vsako leto navalilo čimveč lepих ptičev in zgodjalo mnogo dolgouhcev, da bi v vrstah zelene bratovščine potekalo vse brez vroče krvi. In naše želje: da bi se izpolnile vse njegove in da bi še dolgo prestavljal svoje dolge noge skupno z nami po zelenih poljanah!

Dr. Fran Brumen za LD Ptuj

Dr. Jože De Glerija je marca letos praznoval 80-letnico svojega plodnega življenja. Kot najmlajši izmed štirih bratov – vsi tudi priznani lovci – je v Gradcu študiral medicino. Pred 50 leti je prišel na Bled in si kot zdravnik pridobil velik sloves. V prvi svetovni vojni je dolgo prebil na vzhodni fronti, v drugi pa ga je okupator med prvimi interniral, a se mu je posrečilo pobegniti. Potem je v Metliki zdravil tudi ranjene in obolele borce. Že leta 1942

Dr. Jože De Glerija

Hinko Kavčič

pa je bil ponovno aretiran. Italijansko vojaško sodišče ga je obsodilo na 28 let ječe. Po osvoboditvi se je izčrpan vrnil na ljubljani Bled. Vsestransko je sodeloval pri obnavljanju dežele in bil tudi med ustanovitelj LD Bled. Od začetka do nedavna je bil član upravnega odbora LD, dolga leta tudi njen tajnik, vedno nasmejan, odlični predavatelj in vzgojitelj lovskega naraščaja. Toda sedaj zaradi slabega vida z lovci ne more več aktivno sodelovati. Za velike zasluge mu je občini zbor LD Bled podelil častno članstvo v družini, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge in redom II. stopnje.

K jubileju mu lovci in prijatelji iskreno čestitamo, želeč mu še mnogo zadovoljnih let ter prijetnih pomenkov v lovski družbi.

Lovska družina Bled – M. K.

Hinko Kavčič je februarja letos praznoval svojo 60-letnico in obenem 40-letnico udeleževanja v lovski organizaciji.

Večina dolenjskih lovcev pozna prvoborca narodnoosvobodilne vojske, nosilca partizanske spomenice 1941 ter več drugih visokih odlikovanj, soustanovitelja in dolgoletnega starešina LD Dobropolje, člana uprav. odbora lov. sklada SO Grosuplje in sedaj tudi člana uprav. odbora ZLD Ljubljana. Bil je tudi 2 leti član nadzor. odbora LZS in 4 leta uprav. odbora LZ Kočevje.

Po osvoboditvi je kljub zelo naporni službi v DV ves svoj prosti čas posvetil lovu, gojitvi divjadi, utrjevanju lovske organizacije in lovske pravičnosti. Njegov topel tovariški odnos, lovska pravičnost in nesebičnost so vrline, ki mu ob vsakem srečanju sijajo z vedno vedrega obraza. Želimo, da bi ob jubileju pozabil na vse nevšečnosti in da bi v zdravju ter lovskem zadovoljstvu še nadalje delil z nami vse lepote lovskega športa.

Dobropoljski lovci – J. P.

IZ LD ARTIČE

Ivan Štritof, soustanovitelj, dolgoletni član UO kot gošpodar in kinolog, sedaj vzoren upravnik našega lovskega doma, 50-letnik in 26 let lovec. Jubilanta je predsednik republike odlikoval z redom dela III. stopnje, LZS pa z znakom za lovske zasluge. Izkušen in spoštovan lovec skrbi za napredek LD in lovišča, še posebno pa lovskega doma.

Ivan Deržanič, soustanovitelj naše LD, večletni član UO, vzoren lovec in gojitelj divjadi, je septembra lani praznoval 50-letnico in 26 let lovskega udeleževanja. Za nesebično delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Štefan Bernardič, poznan zavskega lovec, je 24. 12. 1971 praznoval svojo 60-letnico in 36 let lov. udeleževanja. Je vrsto let član UO, zadnja tri leta gospodar LD, odlikovan

z znakom za lovske zasluge. Vsem trem cenjenim jubilarom iskreno čestitamo in jim želimo še mnogo vedrih, prijetnih let ter dober pogled.

Lovci LD Artiče – F. B.

Ing. Vinko Kuljiš, član naše LD, je pred nekaj meseci praznoval svojo sedemdesetletnico. Ko ga vidiš v lovišču z njegovim bretoncem, bi mu najmanj deset let odpisal, tako sta oba urna in neutrudljiva. Po rodu je Dalmatinec, toda že pred 40 leti je lovil v lovišču železničarskega lovskega kluba v Ivančni gorici. Po vojni je bil član LD Logatec in LD Pšata. Še mnogo let krepko zdravje, zadovoljstvo na lovu in pri gojitvi divjadi!

Člani LD Pšata

Umrli

Anton Jelenc, član naše LD, nas je 19. 5. 1971 v 29. letu starosti nepričakovano za vedno zapustil. Bil je iskren, vesele narave in dober lovske tovariš. Pri odprtem grobu v znani partizanski vasi Dražgoše mu je v slovo zadnjič zadonel lovski rog. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

LD Selca nad Šk. Loko

Jože Potočnik, član naše LD in lovski čuvaj, nas je 15. 9. 1971 v 64. letu starosti po kratki in težki bolezni za vedno zapustil. Kot gozdar je bil že po svojem poklicu vezan na naravo. 37 let je bil lovec, od tega 30 let lovske čuvaj, več let tudi v LD Poljane. Predvsem je bil dober vodnik na divjega petelina. Veselega, dobrega in poštenega tovariša, ki je nešteto krat prehodil selške in poljanske gozdove, bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Selca nad Šk. Loko

Janez Pristovnik, najstarejši aktivni član naše LD, je v 65. letu starosti sredi oktobra 1971 iznenada zapustil lovske vrste. V svojem 45-letnem lovske udeleževanju si je pridobil obširno znanje in velike izkušnje, ki jih je nesebično posredoval mladim lovcom. Bil je mojster v uporabi raznovrstnih vabil in klicev za divjad. S svojo skromnostjo je bil priljubljen daleč naokoli. Ob salvi in glasu lovskega roga smo ginjeni spustili smrekove vejice v njegov grob. Naj mu bo lahka domača zemlja!

LD Slov. Bistrica – I. B.

Anton Poje je lani slavil svojo 60-letnico, kmalu zatem, 17. 12. 1971, pa smo se od njega za vedno poslovili. Po poklicu je bil logar in tudi odlični lovec, vesele narave. Aktivno je sodeloval v več družbenih organizacijah. Blagajno LD je vodil skoraj vsa leta od ustanovitve družine. Ni bil samo velik ljubitelj narave, ampak tudi sočloveka. Izkazal se je v krvodajalskih akcijah, za kar je prejel zlato priznanje. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Lovci LD Draga – Trava

Anton Jerman, septembra 1971 smo se za vedno poslovili od njega, vzornega lovskega tovariša, večletnega člana LD Laško. Rojen je bil leta 1922 v Črnomlju. Že kot dvajsetletni fant je 1942. leta odšel v partizane, kjer je bil vse do osvoboditve in dosegel čin kapetana. Častno in pošteno je odslužil svoj dolg domovini. Zatem je služboval na raznih odgovornih mestih, nazadnje v Celju. Znal je ceniti lovske tovarištvo in opravljal v LD razne funkcije, nazadnje je bil blagajnik. Pravičnost in poštenost sta bila njegova glavna argumenta, s katerima se je prebijal skozi življenje. Dragi Tone, Tvoja smrt nas je globoko prizadela. Ko se je oglasil lovski rog Tebi v slovo, smo se šele zavedli, da smo izgubili lovca in človeka,

kakršen ne bo kmalu stopil na Tvoje mesto. Hvala Ti za vse, kar si za nas žrtvoval!

LD Laško – I. D.

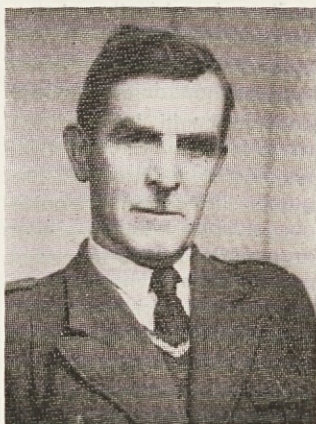
Jožeta Sumraka, dolgoletnega tajnika in blagajnika LD Pišce, je v 58. letu starosti 26. 1. 1972 smrt nenadoma iztrgala iz naše srede. Pokojnik je bil nosilec znaka za lovske zasluge in več drugih odlikovanj. Dobrega in poštvalnega družbenega delavca ter funkcionarja v lovski družini, vsa povojna leta, smo spremili na zadnji poti v velikem številu domači in sosednji lovci, soborci, prijatelji in znanci. Mnogoštevilna udeležba, venci, godba, pevski zbor in poslovilni govorci so pričali, kako priljubljen si bil. Naj Ti bo trajen spomin!

LD Pišce – A. M.

Janez Boršnik, častni član in soustanovitelj LD Cajnarje, je preminil v 78. letu starosti januarja letos. V zeleno bratovščino se je vključil približno pred 50 leti in ji ostal zvest vse do smrti. Več let je bil čuvaj našega lovišča, vzoren lovec in dober gojitelj divjadi. Za vestno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge, LD pa ga je v znak priznanja imenovala za svojega častnega člana. Zglednemu lovcu in iskrenemu tovarišu trajen in časten spomin!

LD Cajnarje – F. K.

Janez Boršnik

Slavko Pintar, član LD Zreče, je 1. 1. 1972 star komaj 63 let omahnil v smrt. Zahrbna bolezen je prvič jeseni rahlo potrkala na njegovo zdravje, prav ko je razporejal lovce na stojišča po pobočjih južnega Pohorja.

Še mlad je vzljubil naravo in ji ostal zvest vse življenje. Lovski pomladek je učil prvih korakov v lovčev svet, klical je srnjake in jerebe ter se veselil lovskih uspehov.

V lovske vrste je stopil leta 1931. Med okupacijo je bil pregnan z družino v Srbijo. Leta 1945, takoj po vrnitvi, se je ponovno vključil v lovske vrste ter bil ustanovitelj LD Zreče ter njen starešina vse do svoje pretrane smrti.

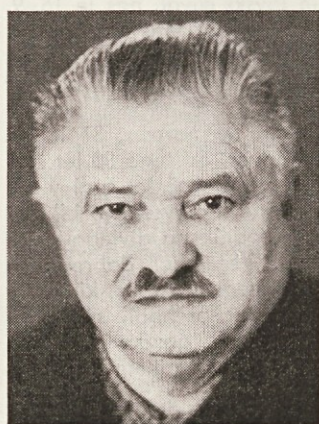
Mnogo let je bil član UO LZ in za delo v lovstvu odlikovan z znakom za zasluge.

Mrak se je spuščal na pokrajino, prapori so se povsili, zadonel je lovski rog in jednala salva v temačno nebo. Na lovca Slavka bo ostal živ spomin, ostala so odličja, ki jih je pridobil v narodnoosvobodilnem boju in lovstvu. Mirno počivaj v domači slovenski zemlji, ki si jo neizmerno ljubil!

Lovci LD Zreče – P. S.

Franc Podvrtnik, član naše LD in dolgoletni funkcionar, nas je v 49. letu starosti mnogo prezgodaj zapustil. Pokojnik je bil udeleženec NOB od leta 1942 in partizanski oficir. Bil je nosilec številnih odlikovanj, med drugim tudi znaka za lovske

Slavko Pintar

zasluge. Velike zasluge ima tudi v kinologiji. Naš France je bil poln humorja, vedno nasmejan in nepogrešljiv na vseh lovskih prireditvah ter povsod tam, kjer je bilo treba prijeti za delo.

Ob odprtem grobu se je poslovil od njega starešina LD, zadonel mu je lovski rog in jeknili so strelji iz lovskih pušk tovarišu v slovo. Naj mu bo trajen in časten spomin!

Člani LD Škale – P. S.

Lovska kinologija

Tekma goničev za prvenstvo Goriške

Na pobudo kinološke komisije LZ Gorica je bilo sklenjeno, da ob zaključku jubilejnega, 50. leta slovenske kinologije organiziramo tekmo istrskih goničev in brakov za prvenstvo Goriške.

Tekma je bila 5. 12. 1971 v Biljenskih gričih pri Novi Gorici. Namen tekme je bil seznaniti vodnike z delom, ki se zahteva od psa in vodnika. V prihodnje naj bi se tudi vodniki s svojimi psi z Goriškega udeleževali tekmovanj večjega pomena. Prepričan sem, da ne bi bilo brez uspehov. Glavni namen tekme pa je bil, da se v bodoče lovske družine skupaj z LZ bolj zainteresirajo za kinologijo. Večkrat sem bil na občnem zboru LZ Gorica, pa je po poročilu kinološkega referenta zmanjkalo časa za podrobnejšo analizo obravnavane teme. Več ali manj poznam lovske družine na področju goriške lovske zveze, ki imajo lepe in dobre istrske goniče. Vendar so vodniki premalo seznanjeni s šolanjem psa za uspešno delo na lovu. Mladi psi so prepuščeni sami sebi in se največkrat kar sami učijo loviti.

V pretekli lovni sezoni sem bil priča neljubemu dogodku,

ko je vodnik neubogljivega psa poslal s strelom v večna lovišča. Take in podobne napake bi se odpravile, če bi LZ ali družine organizirale kinološka predavanja. Občutek imam, da se družine zanimajo vse preveč za komercialno in tuje goste, drugo se pa zanemarija, tako tudi kinologija. LZ Gorica še do danes nima točnih podatkov in seznama psov, ker družine kljub večkratnim intervencijam ne poročajo in ne pošiljajo točnih podatkov. V Sloveniji imamo dobre in priznane kinološke sodnike, ki so svoje znanje pripravljene posredovati tudi drugim, toda predavanje moramo organizirati mi.

Na tekmi so sodelovali kinološki sodniki Miloš Kelih, Franc Strel, Tine Hafner in sodniška pripravnik Alojz Mlakar in Tone Oseli. Navzoči pa so bili tudi: predsednik LZ Lovro Šuler, tajnik LZ Edvard Rehar ter vodja lovcev Bilje Rudolf Perica.

Tekma je bila vzorno organizirana, tudi teren, nekoliko valovit, je bil ustrezen; v glavnem breskovi in trtni nasadi, da je bila vidljivost daleč naokrog velika. Tekmovalni pogoji so bili povsem enaki za vse tekmovalce, ne glede na izžrebane zaporedne številke. Vreme je bilo sončno, toplo. V lovišču je toliko zajcev, da ga je vsak pes brez posebnih težav lahko poiskal in gonil. Bilo pa je precej težav na krvnem sledu, ker so zajci pretekli tudi položene krvne sledi. Tekma je potekala točno po programu prireditelja LZ Gorica oz. LD Gorica, s točnim pričetkom ob 8. uri in koncem ob 15.30 uri. Po skupnem kosilu so bile podeljene lepe diplome in praktična darila, ki so jih dobili vsi tekmovalci.

Uspehi:

Istrski kratkodlaki goniči:

Astra, JRGki 7211, poležena I. 1969, lastnik Obljubek Stojan, Drnovek, 200 točk, II. a. Adon, JRGki 7276, poležen I. 1969, lastnik Kocjančič Everist, Neblo, 197 točk, II b.

Sejka, JRGki 7212, poležena I. 1969, lastnik Tratnik Bran-

ko, Ajdovščina, 190 točk, II. c. Dali, JRGki 7042, poležen I. 1968, lastnik Radikon Alojz, Košana, 192 točk, II. d.

Aza, JRGki 7077, poležena I. 1968, lastnik Jakopič Marjan, Avče, 196 točk, II. e.

Bil, JRGki 7277, poležen I. 1969, lastnik Kocjančič Everist, Neblo, 188 točk, II. f.

Bara, JRGki 6901, poležena I. 1967, lastnik Štanc Rafael, Vipava, 198 točk, III. a.

Aver, JRGki 7204, poležen I. 1969, lastnik Drnovšek Štefan, Gradno, 183 točk, III. b.

Feri, JRGki 7044, poležen I. 1966, lastnik Mavrič Alojz, Šlovrenc, 170 točk, III. c.

Lava, JRGki 6903, poležena I. 1967, lastnik Tomažič Jože, Snežatno, 171 točk, III. d.

Deva, JRGki 7049, poležena I. 1968, lastnik Golob Roman, Hrušovlje, 190 točk, III. e.

Borut, JRGki 7210, poležen I. 1969, lastnik Fabjan Edvard, Branik, 155 točk, III. f.

Dva kdl. istrijanca pa sta dobila negativno oceno.

Brak-jazbečarji:

Bara, JRBj 3007, poležena I. 1964, lastnik Tinta Ernest, Deskle, 222 točk, I. a.

Dora, JRBj 3189 poležena I. 1969, lastnik Ušaj Jože, Vitovlje, 210 točk, II. a.

Car, JRBj 3079, poležen I. 1967, lastnik Puc Franc, Vipava, 192 točk, II. b.

Astra, JRBj 3080, poležena I. 1965, lastnik Pregel Alojz, Malo polje, 192 točk, II. c.

Prijavila sta se še dva lastnika psov goničev za preizkušnjo zasnove. Psi sta jo uspešno opravila.

Dria di san Pakracio, italijanski gonič, poležena leta 1967, telesna ocena prav dobro, lastnik Albin Ukmar, Budanje.

Drina, JRGki 6906, poležena I. 1967, lastnik Kavčič Jožef, Preserje — Branik, telesna ocena prav dobro.

Za uspešno izvedbo tekme gre zahvala LZ Gorica, LD Gorica, skupini Bilje, za denarno pomoč in praktična darila pa LZ Gorica in Klubu za goniče v Ljubljani. Za napotke in strokovne nasvete kinološkim sodnikom iskrena hvala!

Tone Oseli

Prva tekma po krvnem sledu na Tržaškem

Jeseni 1971 je priredil v neposredni bližini Bazovice Tržaški lovski klub (Club cacciatori Triestini) tekmo po krvnem sledu. K sodelovanju smo bili povabljeni: podpisani kot sodnik, Franc Strel iz gorenjske lovske zveze pa kot vodja naših, ki so tekmovali.

Glavni organizator, pobudnik in vodja tekme je bil g. Fulvio Ponti iz Trsta, ki je svojo odgovorno in težko nalogo, še z nekaterimi za veliki lov navdušenimi lovci, uspešno opravil. To je bila namreč pri njih prva tekma po krvnem sledu, zato je bila tudi bolj propagandnega značaja. Namen tekmovanja je bil predvsem pokazati tamkajšnjim lovcem, kako dela šolan pes na krvnem sledu in s tem zbuditi zanimanje za takega psa. Lovišča tam okrog so precej bogata s srnjadjo in potreba po zanesljivem krvosledcu je bila gotovo povod za to prireditel.

Iz Slovenije smo pripeljali na tekmo 7 psov: tri lovske terierje, dva brak-jazbečarja in dva hanoveranska krvosledca. Vsi navedeni psi imajo odlično telesno oceno.

Tekma je bila po pravilniku Tržaškega lovskega kluba. Ta pravilnik je v mnogih ozirih zelo zanimiv, izviren in dober. Vsak pes je takoj dobil 100 točk in tem točkam so se pozitivne točke prištevale, negativne pa odštevale. Pravilnik točno določa, kdaj se prištevajo in kdaj odštevajo. Sodnik je spremljal psa od začetka do konca in ocenjeval njegovo delo pri sledenju, pri vedenju ob divjadi in obnašanju nasproti človeku. V ocenjevalno tabelo je vpisoval točke in izpolnjeno tabelo izročil vodji tekme. Ta je izračunal dobljene točke in takoj po opravljeni tekmi kar na terenu razglasil izid tekme.

Poleg mene sta ocenjevala še dva italijanska sodnika. Kri so položili s pikljanjem, sled je bil dolg samo 250 m in star samo nekaj ur. Tekmovalo je vsega 11 psov, od tega trije izven konkurence. Uvrstili so se takole: 1. Bor, lovski terier, vodnik Slavko Kosmač, 125 točk.

Glavni organizator in vodja tekme Fulvio Ponti izroča kolajno vodniku Alojzu Mlakarju iz Škofje Loke

2. Agi, lovski terier, vodnik Stane Hribernik, 124 točk.	nik Rudi Kravanja, 113 točk.
3. Brin, hanoveranec, vodnik Alojz Mlakar, 122 točk.	6. Brin, lovski terier, vodnik Leo Fabiani, 112 točk.
4. Blanka, hanoveranec, vodnik Jože Hribernik, 117 točk.	7. Fliki, bavarski krvosledec, vodnik Sergio Molinari, 102 točki.
5. Čok, brak-jazbečar, vodnik	8. Cero, brak-jazbečar, vodnik

Rudi Kravanja sprejema čestitke in nagrado za svojega lepega Čoka

nik Stane Kristan, 101 točka. Trije psi, ki so tekmovali izven konkurence, so bili ocenjeni s 117, 109 in 103 točkami.

Takoj zatem je moral sodniški zbor še določiti vrstni red psov po lepoti. Zvrstili so se, kot sledi: Čok, Bor, Agi, Brin, Cero in Blanka. Vsi vodniki so prejeli lepe diplome in spominske kolajne. Prvi trije v delu po krvnem sledu in prvi trije po lepoti pa so dobili zlate kolajne, pokale in praktična darila. Bili smo presenečeni nad veliko množico lovcev in drugega občinstva – vseh je bilo kakih tristo – ki so z velikim zanimanjem disciplinirano sledili poteku celotne prireditve. Zadovoljen je bil tudi prireditelj, saj brez naših psov ne bi imel kaj pokazati. Upam, da je bil s to propagandno tekmo prebit led in da bodo z začetim delom nadaljevali vsako leto. Če bo to res, smo vsi udeleženci s te strani meje opravili koristno pionirsko delo.

Jože Kristen

Gorenjska lovska zveza je priredila tekmo po krvnem sledu...

...20. novembra 1971 v lovišču LD Sorško polje. Namen te prireditve je bil predvsem seznaniti in zainteresirati gorenjske lovce, ki imajo v ta namen uporabne pse, da bi jih v večjem številu šolali in usposobili za delo po krvnem sledu. Vsekakor bi vsaka lovska družina s hribskim loviščem obvezno morala imeti za takšno delo vsaj enega usposobljenega psa.

Lovska zveza Gorenjske je skrbno in dobro pripravila to prireditev. Prijavljenih je bilo čez deset psov. Dan pred prireditvijo so bili položeni krvni sledovi po obstoječih predpisih. V noči pred tekmo pa je zapadel sneg po vsej Gorenjski, ponekod nad 10 cm, toda od Medvoda do Kranja je proti pričakovanju samo pobelil polja, medtem ko so bila tla v gozdu skoraj brez snega. Ta sneg dejansko ni poslabšal pogojev za tekmo, pač pa je zmedel in prestrašil

vodnike, da se jih večina ni udeležila tekmovanja.

Na tekmi je ponovno dokazal svojo sposobnost hano-veranski barvar BRIN, JRHB 175, republiški prvak po krvnem sledu 1971, kar je vsekakor zasluga njegovega vodnika in lastnika Alojza Mlakarja, člana LD Škofja Loka, ki najde poleg svojega vsakodnevnega napor-nega dela še vedno dovolj časa za svojega štirinožnega prijatelja. Pes BRIN je tudi telesno odlično ocenjen. Vsekakor je take kakovosti, da bi nas mogel zastopati v tej disciplini tudi na prireditvah mednarodnega značaja.

Vodja tekme je bil Rajko Marenčič, sekretar LZ Gorenjske, ki je svojo nalogo vzorno izpolnil. Sledove so položili in sodili: priznani kinološki in lovski strokovnjak Miloš Kelih, Franc Strel, Albin Korošec in podpisani. Ob zaključku bi še svetoval in priporočil LZ Gorenjske – velja pa naj tudi za vse druge lovske zveze – da tako prireditev izvede prej, vsekakor pa pred vsakoletno tradicionalno republiško tekmo po krvnem sledu, ki jo prireja Društvo ljubiteljev ptičarjev. Tekmovanja področnih zvez naj bi veljala tudi kot izbirna za republiško tekmo.

Pavel Cvenkel,
kinol. sodnik

Pomladanska zrejna preizkušnja psov ptičarjev

Po planu kinoloških prirediteljev prireja ZLD Ljubljana s sodelovanjem Društva ljubiteljev ptičarjev 22. in 23. 4. t. l. pomladansko zrejno preizkušnjo (in pomladansko tekmo) ptičarjev v lovišču Ljubljansko polje – Rožnik za vse vrste lovskih psov ptičarjev. Zbor vodnikov je prvi dan (sobota) ob 14. uri, drugi dan (nedelja) pa ob 8. uri pri Ruskem carju na Ježici.

Preizkušnje, ki je za zrejo zelo važna, se lahko udeležijo psi, položeni prejšnje leto. Discipline pri pomladanski zrejni preizkušnji so: nos, iskanje, stoja, natezanje, hitrost, vztrajnost, ubogljivost, strelomirnost (obnašanje ob strelu) in zasnova za delo

po sledu zdrave dlakaste in pernate divjadi. Pri tej disciplini opozarjamo, da mora pes samostojno ali na vodnikovo povelje z vnemo zasledovati bežečega zajca po sledu, ne da bi zajca videl. Pred pričetkom preizkušnje bo telesno ocenjevanje še neocenjenih psov. Lastnik – vodnik psa naj ima s seboj ustrezne dokumente (potrdilo o vpisu v register mladih psov). Bolne pse in goneče se psice ne vodite na preizkušnjo!

Tistim, ki so se odločili nabaviti ptičarja, svetujemo, da si preizkušnjo ogledajo, saj bodo na njej spoznali dobre in slabe strani psov kakor vodnikov. K udeležbi vabimo tudi lovce okoliških družin.

– DLP

Leto dni »Društva ljubiteljev prepeličarjev«

Dobro leto je preteklo, odkar so v jeseni l. 1970 po uspeli preizkušnji šarivcev v Braslovčah v Savinjski dolini številni udeleženci ustanovili našo najmlajšo pasemsko organizacijo. Od takrat se je v društvo včlanilo 74 lovcev in 17 lovskih družin. Novoustanovljeno društvo pa so podprle tudi področne lovske zveze Celje, Gorica, Ljubljana, Maribor, Novo mesto in Posavje. Danes imamo v Sloveniji registriranih 127 prepeličarjev.

Od teh je vpisanih v rodovno knjigo 63. Pri kinološkem združenju je zaščiteneh 20 psarn za prepeličarje in uveljavljeno je načelo, da ima vsak rejec tudi prijavljeno psarno.

Zanimivi in razveseljivi so uspehi naših prepeličarjev na zadnjih dveh razstavah, v Mariboru leta 1970 in v Ljubljani leta 1971. Na obeh je ocenjeval predsednik avstrijskega društva za nemške prepeličarje Kurt Puck, ki je predvsem opozarjal na razliko med španjelom in prepeličarjem. Mnoge namreč kaj rado zavede, da primerjajo prepeličarja s španjelom in štejejo prepeličarju v slabo, ker nima mehke svilene dlake, težkih, dolgih in nizko nastavljenih uhljev ter močnih čob, kar povzroča vse skupaj zaradi obilice ohlapne kože na glavi odprto oko. Prepeličar tudi nima kratkega, skoraj kvadratičnega telesa. Tipičen prepeličar se po zunanosti močno razlikuje od tipičnega španjela, kar je razvidno tudi iz obeh standardov.

Lovce bodo predvsem zanimalo lovske lastnosti te pasme. Do sedaj je bilo privedenih na lovsko preizkušnjo 52 prepeličarjev, uspešno jo je prestalo 43 ali 83%, preostali so bili neocenjeni, po večini zaradi pomanjkanja zajcev (neocenjeni na zajčji sledi). Na nobeni preizkušnji še ni bilo prepeličarja, ki ne bi bil sledoglasen. Prepeličarji so odlični iskači, pri gonji ostrejši

Jurij Mikuletič:
Po krvnem sledu

Nemška prepeličarja Cay in Hitra, lastnik Albin Klančnik, Rog. Slatina

in vztrajnejši od španjelov, zahtevajo precej energično in dosledno vodstvo. Prednjačijo v vodnem delu. Težava je, kako jih dobiti iz vode in ne v vodo. Po večini so zelo ostri na roparico, odlični za lov na divje prašiče, prvovrstni prinašalci in krvosledci.

Danes je v knjigo plemenjakov vpisanih 35 prepeličarjev. Za pleme se uporabljajo res samo najboljše živali in je prav, da društvo pri tem sledi vzoru matičnega nemškega društva, ki je v dolgoletni dognani zreji uspelo v tej pasmi zasidراتi res odlične lovske lastnosti.

Ker je zrejna baza precej ozka, je treba seveda skrbeti za stalen dotok sveže krvi. Tako so bili v letu 1970 in 1971 uvoženi trije prepeličarji iz Zahodne in eden iz Vzhodne Nemčije. Posebno odrasel samec, prvovrstnih lovske kvalitete, uvo-

žen iz Vzhodne Nemčije obeta krepko podpreti rejo rjavcev. Ker je zreja sercev in rjavcev ločena, bo seveda treba tudi poskrbeti za primerno osvežitev pri sercih. Tu je omeniti pomoč LZ Celje, ki je dejansko tudi pobudnik za uvedbo te pasme in ne bi bil brez njene pomoči uvoz mogoč.

Ker se društvo pripravlja na izvedbo prve uporabnostne preizkušnje, ima namen vsem svojim članom pred tem izročiti »Pravilnik za preizkušnje«, da bi vsak vedel, kaj se od psa na uporabnostni pa tudi na zrejni in mladinski preizkušnji zahteva. To bo verjetno v kratkem uspelo, kljub pičlim društvenim financam. Prepeličar je svoje mesto v loviščih že našel. Obeta pa se mu vedno širši delokrog, saj opažamo, da ne lovci žal vedno bolj odtujajo lovu njegovega vrstnika – španjela. Mnogo k temu pripomorejo tudi sedaj veljavna standardna določila za to nekdanje izključno lovske pasmo, ki so usmerjena povsem v lepoto oz. športno zrejo in ne upoštevajo zahtev po delovni obliki, ki jo zahteva trda lovska praksa.

S. K.

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi in psice so uspešno opravili preizkušnjo naravnih zasnov.

Resasti jazbečarji:

Haso Janinski, JRJri 1203, Pucki v. Kellereck, JRJri 1239, rejec Milan Remih, Šalka vas 84, 61330 Kočevje.

Koker španjeli:

Bili, JRKŠ 734 – Aja, JRKŠ 643, rejec Franc Barbič, Verje 53, 61215 Medvode. Eho, JRKŠ 636 – Diana, JRKŠ 1301, rejec Mirko Dolinšek, 62344 Lovrenc na Pohorju.

Špringer španjeli:

Mungo vom Schloh Schleibheim, JRŠŠ 133 – Ada Levška, JRŠŠ 620, rejec Franjo Kotnik, Tržaška 25, 63000 Celje.

Eko Škalski, JRŠŠ 166 – Cita, JRŠŠ 613, rejec Adolf Gril, Ul. Jelenčevih 22, Pehre, 62342 Ruše.

Cormac v. Tachersee, JRŠŠ 602 – Bina, JRŠŠ 606, rejec Jože Reisman, Log 2, 62342 Ruše.

Nemški kdl. ptičarji:

Ringo Borovski, JRPki 4775 – Rada, JRPki 6964, rejec Stanko Štuhec, Apače 31, 69253 Apače.

Atoš Veleniški, JRPki 6937 – Bora, JRPki 7010, rejec Aldo Vrabec, Godnje 4, 66221 Duvljuje.

Atoš Veleniški, JRPki 6937 – Ama, JRPki 7225, rejec Franc Škofljanc, Brege 52, 68273 Leskovec pri Krškem.

Boj, JRPki 6331 – Dika, JRPki 3704, rejec Karel Dovič, Črnuče, C. 24. jun., 61000 Ljubljana.

Don, JRPki 6996 – Diva iz Dominega vrta, JRPki 5314, rejec Ivan Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Arno, JRPki 5233 – Ada Dragučovska, JRPki 4486, rejec Alojz Vidovič, Šentiljska 5, 62000 Maribor.

Rio, JRPki 5227 – Aga, JRPki 5229, rejec Alojz Kajdič, Soškoška 7, 69240 Ljutomer.

Ziko, JRPki 7077 – Beba, JRPki 5094, rejec Franc Strgar, Sela 40, 68257 Dobova.

Bari Brezulski, JRPki 7171 – Aga, JRPki 4444, rejec Stanislav Uršič, Štorje 65, 66210 Sežana.

Atoš Veleniški, JRPki 6937 – Ajša Obreška, JRPki 5353, rejec Franček Rakuša, Sela 37, 62288 Hajdina.

Nemški res. ptičarji:

Don, JRPri 2729 – Tara Bičevska, JRPri 1849, rejec dr. Franjo Dolinšek, Poljanska 79, 61000 Ljubljana.

Lovski terierji:

Azor Dobrenjski, JRLT 5529 – Gora Janinska, JRLT 5635, rejec Vinko Cverle, Nova vas, 63230 Šentjur pri Celju. Aef v. d. Lanransehen, JRLT 5784 – Biba, JRLT 5709, rejec Jože Urleb, Ostrožno 3, 63000 Celje.

Mapo, JRLT 4820 – Cika, JRLT 5797, rejec Oskar Jahn, Žebnik 35, 61433 Radeče.

Don Pobreški, JRLT 3544 – Dida, JRLT 5646, rejec Janez Kovačič, Kmetijska 3 b, 62000 Maribor.

Reks Pobreški Yu, JRLT 5725 – Senta JRLT 5726, rejec Ivan CAF, Ob Dravi 1, 62000 Maribor.

Ali, JRLT 5606 – Ringica, JRLT 5608, rejec Ivan Širnik, Otiški vrh 48, 62370 Dravograd.

Egan v. Spadenberg, JRLT 5643 – Biba, RMLT 3337, rejec Milan Šprah, 62250 Ptuj. Dingo Diljski, JRLT 1269 – Diva Pesniška, JRLT 3279, rejec Viktor Vauhnik, Kersnikova 12, 62000 Maribor.

Mapo, JRLT 4820 – Astra, JRLT 5665, rejec Darko Bervar, Svilno 26, 61433 Radeče. Kip Pobreški, JRLT 2918 – Alka, JRLT 2514, rejec Jože Petelinc, Sela pri Dobovi 171, 68257 Dobova.

Boj, JRLT 3659 – Žola Pobreška, JRLT 5747, rejec Andrej Tollazzi, Čevica 34, 61370 Dolenji Logatec.

Egan v. Spadenberg, JRLT 5643 – Drina Bolpenska, JRLT 3543, rejec Feliks Bruser, Lackova 67, 62341 Limbuš.

Brak-jazbečarji:

Perun Vojniški, JRBj 2188 – Eta Meninska, JRBj 2046, rejec Franc Križnik, Prapreče, 63305 Vransko.

Perun Vojniški, JRBj 2188 – Mira Šmohorska, JRBj 3246, rejec Avgust Zajdl, Rečna 13, 63270 Laško.

As, JRBj 3136 – Deva, JRBj

2058, rejec Jože Vajs, Železniška 11, 68340 Črnomelj. Car Dragorski, JRBj 2077 – Biba, JRBj 1756, rejec Jože Modic, Velike Lašče 14, 61315 Velike Lašče.

Brin, JRBj 1473 – Beba, JRBj 3147, rejec Ivan Lovšin, Lipovec 25, 61331 Dolenja vas. Daso, JRBj 2184 – Djana, JRBj 3047, rejec Bruno Germic, Falska 10, 62342 Ruše.

Kdl. istrski goniči:

Edo Velunjski, JRGki 5754 – Era Ojstrška, JRGki 7182, rejec Vili Habjan, Vešenik 34, 63210 Slov. Konjice.

Ari, JRGki 6962 – Djana, JRGki 7163, rejec Jože Colarič, Globočice 24, 68311 Kostanjevica na Krki.

Res. istrski goniči:

Atoš, JRGri 1171 – Ajka, JRGri 2022, rejec Mirko Kotnik, Imovica 8, 61225 Lukovica.

Arko, JRGri 2054 – Brina, JRGki 1496, rejec Jože Oblak, Cerklje 9, 65282 Cerklje.

Barčo, JRGri 1463 – Ajka, JRGri, rejec Jožef Gruldičič, Sebca 96, 64227 Šk. Loka.

Posavski goniči:

Boj, JRGp 7948 – Bistra JRGp 6312, rejec Anton Miklavc, Prebold 78, 63312 Prebold. Azor, JRGp 10078 – Redka, JRGp 10015, rejec Zane Marn, Šmarje Sap 121, 61293 Šmarje Sap.

Kinološka zveza Slovenije

Nekaj kinoloških podatkov iz LZ Idrija

Iz časa med prvo in drugo svetovno vojno ni pomembnega pismenega poročila niti ustnega izročila o reji pasemskih lovskih psov na tem območju. Lovili so s križanci; naš lovec, zaprt v idrijskem in cerkljanskem kotlu, ni imel prilike videti, še manj pa gojiti pasemske lovske pse. Šele po osvoboditvi smo tudi pri nas počasi začeli z načrtnejšo, strokovnejšo zrejo in vzgojo psov. Lovci z Idrijskega, Cerkljanskega in Črnovrške planote so prišli v stik z lovci onstran bivše državne meje, kjer je bila kinologija bolj razvita kakor pri nas, tedaj pod Italijo. Kmalu po osvoboditvi sta bili dve preizkušnji naravne zasnove goničev, prva v Zadlogu, kjer je ocenjeval kinološki sodnik dr. Janko Lavrič, na drugi v Pluženjski gori pa Janez Zupan. Obe prireditvi je organizirala takratna lovska podzveza Idrija. Tema dvema prireditvama so nekajkrat sledila ocenjevanja zunanosti goničev v Idriji. V oddaljeni Most na Soči ali Novo Gorico pa lovci niso radi vodili psov ocenjevat in na preizkušnje, zato je ostalo veliko število psov neocenjenih, le s potrdilom o vpisu

Lovsko izrazoslovje

Na željo lovcev in drugih bralcev našega glasila bomo v tem letniku nadaljevali to rubriko. Lovce prosimo za sodelovanje in kritične pripombe. Priporočamo se tudi za vse lokalne lovske izraze, ker želimo, da bi bil naš lovski slovar, ki ga namestavljamo izdati, čim popolnejši.

Uredništvo

Vélika in mala divjad

Osebo sem proti razlikovanju divjadi na koristno in škodljivo kakor tudi na veliko in malo. Toda v naši praksi, v našem lovskem zakonu kakor tudi v kazenskem zakoniku ta razlika obstoji, zato obstoje tudi različni izrazi.

Delitev divjadi na veliko divjad in malo divjad ima korenine v fevdalni dobi, ko je bil lov privilegij plemenitašev. Če je žep pripadla pravica do lova malemu človeku, tlačanu, je bila ta pravica lov na majhne divje živali. Sprva je bila gotovo vélika divjad le po telesu vélika divjad, oziroma obratno tista divjad, ki jo je lovil plemenitaš, velikaš – mala divjad pa telesno majhna divjad, oziroma obratno tista divjad, ki jo je lovil mali človek.

Kasneje za uvrstitev te ali one divjadi k veliki ali mali že ni več toliko odločilna njena telesna velikost, pač pa vedno bolj način lova nanjo. Lov z gonjači in psi, kjer lovec-strelec sodeluje v manjši meri, postane mali lov, kjer pa divjad lovi samostojno (z zalezovanjem, klicanjem ipd.) pa veliki lov. Tako razlikujemo div-

jad vélikega lova ali veliko divjad in divjad malega lova ali malo divjad. Toda pri tej razvrstitvi velja, da ni pravila brez izjeme.

Velika divjad po našem pojmovanju, ki se pač nekoliko razlikuje od npr. nemškega, so naslednje živali obeh spolov in vseh starosti:

1. Jelenjad, srnjad, damjeki, kozorogi, mufloni, gamsi, divji petelini, ruševci in gozdni jerebi (naštetim pripada zadnji grizljaj, ob pozdravu lovini tudi vejica divjadi, uplenitelju pa vejica plena).

2. Medvedi, svizci, planinski orli in divji prašiči (zadnje lovski zakon sicer ne uvršča med veliko divjad). Zadnji čas pri nas vedno več lovcev tudi volka predlaga za uvrstitev k veliki divjadi. Naštetim ne pripada zadnji grizljaj, pač pa ob pozdravu lovini vejica divjadi, uplenitelju pa v vsakem primeru vejica plena.

Vsa druga divjad je mala divjad.

Nemci so imeli »visoko« plemstvo (Hochadel) in so imeli ter imajo »visoko« divjad (Hochwild), Slovenci oz. Slovani pa smo imeli vélike kneze in imamo vélika divjad. Toda napaka »visoka« divjad je zašla tudi v naš tisk, celo v predpise in zakon, čeprav je že v Wolfovem nemško-slovenskem slovarju leta 1860 v duhu našega jezika lepo prevedena »Hochwild« v VELIKO zver oz. VELIKO divjačino. Prav tako v odličnem dr. Tomšičevem nemško-slovenskem slovarju iz leta 1944 »Hoch-

wild« ni visoka, ampak velika divjačina.

Dobesedno iz nemščine pa je »Hochwild« in »Niederwild« prevedel dr. Janko Lokar in s tem nekoliko zapeljal naše izrazoslovje iz domačih kolesnic. Dr. Bevk in ing. Šušteršič pa sta vztrajala pri veliki in mali divjadi. Vendar naj bo ob tej priložnosti zapisano, da je dr. Lokar v svojem Lovsko-ribiškem slovarju ločil pojem divjad od divjačina, kar v prejšnjih in kasnejših slovenskih slovarjih in pravopisih ni ločeno. Lovci se pri tem pridružujemo dr. Lokarju. Divjad je lahko: a) ena divja žival, npr. srnjak, b) vrsta divje živali, npr. srnjad (srna), c) divje živali na splošno vseh vrst, npr.: Živel je kakor divjad. Lovci smo strokovno pri tem še preciznejši: Divjad so divje živali, živeče prosto v naravi, ki jih zakon našteva kot divjad (npr. šoja, sraka, vrana so divje živali, niso pa divjad). Mrtva, uplenjena divjad je še vedno divjad, ne pa divjačina. Zato lovci pošiljajo lovski zadrugi uplenjeno divjad, ne pa divjačino.

Divjačina je meso divjadi (brez kože), kakor npr. govedina goveje meso, kurecina kokošje meso itd. Primer: Divji lovec je iztrebil in odril divjad, kožo zakopal, divjačino pa razdelil prijateljem.

Dalje še ločimo: zaščiten divjad, nezaščiten divjad, dlakasto divjad, pernat divjad, stalno divjad, prehodno divjad, parkljasto divjad, plemenito divjad, koristno divjad, škodljivo divjad.

C. F.

v register mladih psov, brez rodovnikov. Zato niso imeli pogojev za paritev. Na vseh prireditvah so vodniki psov in tudi drugi ljubitelji štirinožnega prijatelja z velikim zanimanjem poslušali pripombe, navodila in strokovne nasvete priznanih kinoloških strokovnjakov-sodnikov, zlasti Jožeta Kristena. Nekateri naši rejci so z velikim veseljem začeli z rejo psov, k čemur so jim pripomogle kinološke prireditve, seminarji in lovška literatura.

Iz podatkov je razvidno, da so bili na Idrijskem v letih 1969–1971 zastopani istr. res. in kdl. goniči, brak-jazbečarji, posavci in tribarvni goniči. V teh treh letih je bilo telesno ocenjenih: 4 odl., 25 pd., 5 d., 1 zad., 12 nezad., skupaj 47 psov. Na preizkušnjah naravne zasnove je bilo v tem času: 23 uspešnih, 19 neuspešnih, skupaj 42.

Kako v bodoče? Nadaljevali bomo z vsakoletnimi kinološkimi prireditvami. Dosledno bomo uveljavljali 19. člen zakona o lovstvu, ki določa, da je dovoljeno loviti samo s pasemskimi lovskimi psi. Dolžnost lovcev, posebno kinologov je, da vedno in povsod preprečujemo zlorabo izvirnih listin – rodovnikov, ki jih izdaja rejcem psov Kinološka zveza Slovenije.

Venčeslav Straus

Rodovna knjiga ptičarjev in šarivcev III. del

DLP je izdalo in založilo tretji del Rodovne knjige ptičarjev in šarivcev, ki jo je uredil strokovni poročevalec Jože Škofic. Uvodni besedi sledi seznam sodnikov za delo in zunanost teh psov, seznam zaščitenih psarn, določilo o psarnah, pravilnik FCI, kaj naj bi vsak vodnik vedel o preizkušnjah in tekmah ter končno seznam vpisanih psov ptičarjev in šarivcev z vpisno številko rodovne knjige od leta 1968 do vključno 1970.

Seznam vpisanih psov pokaže, kaj smo dosegli s smotrnim delom v 50 letih, saj se naši ptičarji lahko merijo z inozemskimi.

Rodovna knjiga je pripomoček pri strokovnem delu, zrej

in selekciji. Ni dovolj, da povečujemo število pasemskih psov, ohraniti in razvijati moramo tudi njihovo kvaliteto. To pa lahko dosežemo le z izbranimi plemenjaki. Izbira lovsko preizkušene plemenjake s čim boljše telesno oceno naj bo vodilo vsakega rejca. Kinološka zveza Slovenije priporoča rejcem, da ne uporabljajo za plemje premladih psov. Psice naj se sparijo šele po drugi gonji in ko so stare 14 mesecev, za pse pa velja najmanjša starost 18 mesecev. Psice, stare nad 8 let, ne smemo več rabiti za plemje. V izjemnih primerih se je treba predhodno obrniti na strokovni svet republiške kinološke zveze. Če rejec tega ne upošteva, se leglo ne vpiše v register mladih psov. V prvem leglu sme rejec pustiti le 4 mladiče, v nadaljnjih 6.

Pes je mnogostransko uporaben, ima rekreativno in tudi gospodarsko vrednost. Njegove naravne zasnove in lastnosti s pravilno vzgojo in šolanjem lahko še nadalje razvijamo in oblikujemo. Zato pa se moramo seveda tudi sami vzgajati in učiti.

Tovariš Škofic je v knjigi na kratko obrazložil predmete oz. discipline, v katerih naj se izkaže pes na preizkušnjah in tekmah. Kinološki poročevalci pri področnih lovskih zvezah naj vsaj enkrat letno zbero na sestanek kinološke poročevalce lovskih družin in naj ugotove razvoj in potrebe kinologije. Zastopniki pasemskih organizacij pa naj na teh sestankih sodelujejo s strokovnimi nasveti.

Lovcem in kinologom priporočam, da si nabavijo knjige, ki jih je izdalo Društvo ljubiteljev ptičarjev. Knjigo »50 let slovenske kinologije« (10 din plus poština) še posebej priporočam mladim lovcem pred lovskim izpitom, saj je v njej mnogo tudi o zgodovini slovenske kinologije. Nadalje priporočam Rodovno knjigo ptičarjev in šarivcev II. del (30 din plus poština) in Rodovno knjigo III. del (od l. 1968 do vključno 1970) (25 din plus poština).

Idrijski vodniki pred tekmo

Foto V. Straus

Vse tri knjige skupaj pa stanejo s popustom 55 din plus poština.

Naročite jih lahko na naslov: Pavel Cvenkel, tajnik DLP, Ljubljana, Puharjeva 3/IV, ali pri Kinološki zvezi Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9/II, ali v trgovini »Lovec«, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Vladimir Pleničar

Prijavljena in zaščiteni psarna

»HIPODROMSKA« za lovske terierje, lastnik Janez Kovarčič, Maribor, Kmetijska 3–6.

Kinološka zveza Slovenije

Novi sodniški pripravniki

Za ocenjevanje zunanosti in dela jamarjev: Leo Fabian, Komen 16.

Za ocenjevanje zunanosti XI. grupe, ovčarski in pastirski psi: Tatjana Zadnik, Ljubljana, Zupančičeva 10.

Za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst goničev: inž. Viktor Drnovšek, Dolenja vas 21.

Za ocenjevanje zunanosti in dela službenih psov: Jože Vidic, Dolnice 18, Šentvid-Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Plemenitost, ubogljivost, zvestoba

Foto VI. Pleničar

Šaljive

Nov način lova na lisice se ni obnesel

Zgodilo se je pred 40 leti, v času med obema vojnama. Glavni junak te zgodbe je divji lovec, Brtajčlov Janez. Ne mislite, dragi bralci, da je to lovska latinščina, stvar je popolnoma resnična. Janez je bil samotar počasnih kretenj, a še bolj počasnih misli. Družil se ni z nikomer in kolikor vem, dekleta ni imel nikoli. O kakšni nežnosti pri njem tudi ni bilo govora. Če je opazil kje na samotni dekle, se je smukal okrog grmov kakor lisjak, ki zalezuje kuro. Ko je ugotovil, da je priložnost, je zgrabil žrtev brez ceremonij, hotel je imeti vse in takoj. Od zgodnje pomladi do zime je vedno šaril po gozdu. Vedno je nosil par poljšjih pasti na rami kakor »Deseti brat« čevlje. Bili sta mu za izgovor, če bi ga zasačil lovski čuvaj. Žepe je imel vedno polne sladkih korenin. Imel je puško petelinko in ker ni mogel dobiti smod-

nika, jo je basal z vsem, kar mu je prišlo pod prste.

Takoj sem vedel, kdo strelja, če je sprožil svoj top, saj sta se stresla gora in dol. Koliko uspeha je imel pri svojem pokanju, ni hotel nikoli povedati. Ob neki taki detonaciji mu je odneslo mehanizem s petelinom vred. Iskal ga je štirinajst dni, a na veliko žalost ga našel ni nikoli. Ob neki priliki sem ga podražil: »Janez, sedaj imaš pa moderno puško, na pol petelinko na pol Hamerles.« Zelo mi je zameril.

Janez je vedel za vsako kunje, lisičje in jazbecje domovanje. Gorje jazbecu, če ga je našel »doma«. Toda samo v pozni jeseni, ko je bil sivi ponočnjak rejen. Na ramo si je naložil past, ki jo je sam naredil, in – hajdi na lov! Za čuda, nekaj dni potem je jazbeca že prinesel domov. Brž ko mu je potegnili kožo čez glavo, je dobro razbelil kmečko peč ter v njej celega spekel. Ko je blia pečenka gotova, je zasadil vanjo svoje zdrave bele zobe. Kruha skoraj ni jedel, pač pa mnogo čebule. Seveda ni mogel hitro popraviti tolikšne pečenke, natepaval jo je več dni. Janez je tudi vedno trdil, da lisica v hudi zimi rada prime človeški iztrebek. Bistra glava je brž pogruntala, da bi bila to uspešna in poceni

vaba. Vzel je past stopalko na dve vzmeti. Če jo je hotel nastaviti, je moral z obema nogama krepko stopiti nanjo, da ji je odprl čeljusti. A imela je veliko pomanjkljivost, bila je brez varovalke. Ko je našel v gozdu primerno mesto, je nastavil past, jo lepo zakril in si naredil znamenje, kje je »krožnik«. In zdaj je bilo na vrsti najvažnejše: nastaviti vabo. Odpel je hlače, počenil nad past in odlagal. Od prevelike teže je naenkrat »škljocnilo« in železni čeljusti sta strahotno šavsnili tik ob »zvončkih« našega Janeza.

Janez bi se od strahu kmalu še enkrat podelal in skoraj bi si pozabil potegniti hlače na dandanes že ne več tako zakrivani del človeškega telesa.

Ta zgodba pa bi ostala skrita še danes, če ne bi bilo na svetu zgovorne »kačje sline«.

Janez

Udarci iz ljubezni

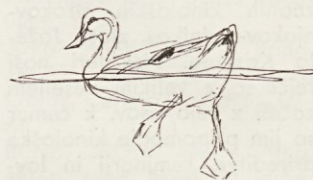
Proti koncu zadnjega pogona v gostilni »Pod krivo brezo« so lovci začeli misliti tudi na svoje »boljše polovice«, ki jim doma najbrž že vse nestrne pripravljajo »sprejem«.

»Moja je najbolj krotka,« poudari Šimen.

»Ampak, povej še, da te tudi tepe,« pripomni Viktor.

»Ja, je že res, ampak samo z mehkim delom metle,« se zagovarja Šimen.

– Špula –

Na zadnjem pogonu

Graščaki in veleposestniki so imeli nekaj tudi lastna lovišča in svoje lovske čuvaje. Prirejali so tudi »zadnje pogone«, na katerih ni manjkalo lovske latinščine. Na nekem zadnjem pogonu je graščak pripovedoval zbrani družbi, kako je uplenil srnjaka, ki je dobil kroglo skozi glavo in parkelj na zadnji nogi. Prisotni mu seveda niso verjeli. Pa pravi graščak: »Saj sem vedel, da ne boste verjeli, pa naj še moj čuvaj pove!« In čuvaj se hitro oglasi: »Seveda je res. Srnjak se je ravno praskal za ušesom, ko je počilo.«

Ko sta po zadnjem pogonu ostala v gostilni graščak in čuvaj sama, pravi čuvaj: »Vejo, gospod, če bojo še lagali, ne več tako narazen. Sem komaj skup spravil – namreč glavo in zadnji parkelj.«

V. V.

Petelin v lovišču, kjer je zaščiten:

»Kar mirno, brez lovske mrzlice! Streljati v tla ni prepovedano...«

(Narisal Janez Mravlje)

Vélíki strah

Miška se boji mačke, mačka psa, pes lovca, lovec žene, žena miške...

– Špula –

Sin mestnega lovca

Očka je pokazal sinku Urbančku lovski rog in nanj zatrobil. Nekaj dni zatem žene kmet skozi mesto kravo, ki pred lovčevu hišo zamuka na ves glas.

»Očka, očka, na kateri rog je zatrobila, ko ima pa dva?«

– Špula –

HIRTENBERG

OD LETA 1860 V AVSTRIJI IN PO SVETU

šibrene in krogelne naboje za lov, športno orožje in netilke dobavljam po ugodnih pogojih preko Lovske zveze Slovenije in področnih lovskih zvez

Generalni zastopnik za Jugoslavijo

Hans Fanzo

PUŠKARNA

BOROVlje — AVSTRIJA

Stalno imam tudi na zalogi: repetirke sistema Mauser, kalibrov 7×64 in $6,5 \times 68$, s strelnim daljnogledom, cena 4950 Avst. šilingov;

optične izdelke Swarovsky-Absam, Tirolska, kakor daljnogleda Habicht 7×42 in 10×40 , strelne daljnogleda in raztegljive enoglede odlične izdelave;

originalni tirolski loden in blago Cord kakor tudi vse druge lovske potrebščine; boroveljske lovske puške bokarice, trocevke — tudi polfabrikate — lastne izdelave.

Prevzemam tudi vsa popravila in montažna dela v lastnih delavnicah.

Mednarodna lovška razstava RIED, Avstrija

POD GESLOM:

**GOZD IN DIVJAD V MODERNI KULTURNI
POKRAJINI**

27. maj–4. junij 1972

Na površini 3 ha bodo prikazani vsi lovski problemi in problemi varstva narave.

Nagačene živali.

Živa divjad malega in velikega lova, prosta v gozdu na razstavnem prostoru, živa vodna divjad ob jezeru in potočkih.

Lovsko orožje nekdanj in danes, lovske obleke in lovška oprema, krm-ljenje in reševanje divjadi.

Posebna razstava VARSTVO OKOLJA.

Tekmovanje trobačev z lovskimi rogovi.

Lov v Evropi, Aziji in Afriki.

Velika razstava trofej z mednarodno udeležbo.

Stroški tridnevnega izleta: prevoz z avtobusom, dve večerji, dva zajtrka in vstopnina na razstavišče skupaj ca. 450 din. Same vstopnice za dvakratni obisk razstave pa so na voljo po 15 din pri Putniku Maribor.

Informacije: **PUTNIK Maribor**, Partizanska 24, 62000 Maribor, telefon 22 652 in **inž. Friderik Degen**, zastopnik Rieder Messe, Marčičeva 2, 62000 Maribor, telefon 21 654.

